

Tematy
Ekologiczne

Komisja Europejska

Ogólne

Woda

Ziemia

Powietrze

Przemysł

Odpady

Przyroda

Miasta

Finansowanie

Prawo

Ekonomia

Ocena

Zagadnienia nuklearne

Zagrożenia

Edukacja

Katalog naszych publikacji jest dostępny na:
[http://europa.eu.int/comm/
environment/pubs/home.htm](http://europa.eu.int/comm/environment/pubs/home.htm)

Wytyczne dotyczące OOŚ
Scoping

czerwiec 2001

URZĄD OFICJALNYCH PUBLIKACJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
L-2985 Luksemburg

ISBN 92-894-1335-2

9 789289 413350

Wiele dodatkowych informacji na temat Unii Europejskiej można znaleźć w Internecie. Dostęp do nich umożliwia serwer Europa (<http://europa.eu.int>).

Zestawienie danych zamieszczone jest na końcu niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2001

ISBN 92-894-1335-2

© Wspólnoty Europejskie, 2001

Kopiowanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wytyczne dotyczące OOŚ

Wytyczne dotyczące OOŚ

Scoping

czerwiec 2001

Zarząd Zasobami Środowiska
Norloch House, 36 King's Stables Road,
Edynburg EH1 2EU
Telefon: 0131 478 6000
Telefax: 0131 478 3636
Email: post@ermuk.com
<http://www.ermuk.com>

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE DO WYTYCZNYCH UE DOTYCZĄCYCH OOŚ	6
PRZEDMOWA DO WYTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH SCOPINGU	10
CZĘŚĆ A SCOPING W OOŚ	12
A1 Ocena Wpływu na Środowisko (OOŚ) i scoping	12
A2 Wymogi Dyrektyw 85/337/EWG i 97/11/WE odnośnie scopingu	12
A3 Wdrożenie scopingu w UE	15
A3.1 Obowiązkowe i nieobowiązkowe systemy scopingu	15
A3.2 Sprawozdania i opinie na temat scopingu	16
A3.3 Konsultacje w ramach scopingu	17
CZĘŚĆ B PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE SCOPINGU	18
B1 Wprowadzenie	18
B2 Zastosowanie wytycznych	18
B3 Procedury scopingu	20
B3.1 Przeprowadzanie scopingu przez kompetentny organ	20
B3.2 Przeprowadzanie scopingu przez projektodawcę	20
B4 Informacje i wyniki dotyczące scopingu	21
B4.1 Informacje potrzebne do przeprowadzenia scopingu	21
B4.2 Wyniki scopingu	21
B5 Konsultacje w ramach scopingu	22
B5.1 Z kim się konsultować	22
B5.2 Jak się konsultować	22
B5.3 Podstawy efektywnego scopingu	24
B5.4 Ograniczenia w konsultacjach prowadzonych w ramach scopingu	24
B6 Narzędzia używane w procesie scopingu	24
B6.1 Określanie znaczących skutków	25
B6.2 Określanie możliwych alternatyw i działań łagodzących	26

LISTA KONTROLNA INFORMACJI POTRZEBNYCH DO PRZEPROWADZENIA SCOPINGU	28
LISTA KONTROLNA KONSULTACJI	30
LISTA KONTROLNA DO OKREŚLANIA ZAKRESU	31
LISTA KONTROLNA KRYTERIÓW OCENIANIA ZNACZENIA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO	51
LISTA KONTROLNA ALTERNATYW I DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH	52
Suplement A WYMOGI ODNOŚNIE INFORMACJI NA TEMAT ŚRODOWISKA PRZEDSTAWIONE W ZAŁĄCZNIKU IV DYREKTYWY 97/11/WE	53

WPROWADZENIE DO WYTYCZNYCH UE DOTYCZĄCYCH OOŚ

Ocena Wpływu na Środowisko (OOŚ) stanowi kluczowy instrument polityki ekologicznej Unii Europejskiej. Od czasu uchwalenia pierwszej Dyrektywy OOŚ w 1985 roku (Dyrektywa 85/337/EWG) rozwinęły się zarówno przepisy, jak i praktyka OOŚ. Dyrektywa zmieniająca Dyrektywę 85/337/EWG została wydana w roku 1997 (Dyrektywa 97/11/WE), zaś Komisja Europejska z przyjemnością publikuje teraz trzy dokumenty zawierające wytyczne, które odzwierciedlają bieżące ustawodawstwo UE oraz aktualny stan dobrej praktyki. Dokumenty te dotyczą trzech konkretnych etapów w procesie OOŚ, jakimi są:

- [Screening](#)
- [Scoping](#)
- [Weryfikacja ROŚ.](#)

Celem niniejszych wytycznych jest zapewnienie praktycznej pomocy osobom zajmującym się powyższymi fazami w procesie OOŚ, w oparciu o europejskie i światowe doświadczenia. Dzięki stosowaniu Wytycznych dotyczących screeningu i scopingu można spodziewać się podejmowania lepszych decyzji na potrzeby OOŚ oraz w zakresie wymaganych badań, przez co proces OOŚ rozpoczynany byłby na lepszych podstawach. Wytyczne dotyczące Weryfikacji ROŚ mają za zadanie pomóc projektodawcom i ich konsultantom w przygotowaniu lepszej jakości Raportów Oddziaływania na Środowisko, zaś kompetentnym organom i innym zainteresowanym stronom – w poddaniu ich bardziej efektywnej weryfikacji, tak aby przy podejmowaniu decyzji dostępne były możliwie najlepsze informacje.

Wytyczne są przeznaczone głównie do wykorzystania przez kompetentne organy, projektodawców i praktyków OOŚ w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej oraz krajach kandydujących do Unii. Mamy nadzieję, że spotkają się one również z zainteresowaniem kadry naukowej oraz innych organizacji uczestniczących w szkoleniach i edukacji dotyczącej OOŚ, a także praktyków z całego świata.

Wytyczne zostały opracowane w ten sposób, aby można je było zastosować w całej Europie i dlatego nie mogą odzwierciedlać wszystkich konkretnych wymogów i procedur OOŚ obowiązujących w różnych krajach. Nie mogą także zastępować wytycznych na temat OOŚ obowiązujących w danym Państwie Członkowskim, do których należy odnosić się zawsze w pierwszej kolejności. Ponadto powinny być **zawsze** odczytywane w połączeniu z Dyrektywami oraz z krajowymi lub lokalnymi aktami prawnymi dotyczącymi OOŚ, ponieważ szczegółowe wymogi prawne różnią się w poszczególnych Państwach Członkowskich i krajach kandydujących do Unii.

Wytyczne zostały opracowane przez Zarząd Zasobami Środowiska (ERM) w ramach umowy badawczej z Dyrekcją Generalną Komisji Europejskiej ds. Środowiska. Osoby uczestniczące w tych badaniach są wymienione poniżej.

Kluczowe terminy użyte w niniejszych wytycznych zostały wyjaśnione w [Glosariuszu](#).

Kopie dokumentów zawierających wytyczne można uzyskać od Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Środowiska na <http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-support-support.htm>

Główni autorzy:	Karen Raymond i Andrew Coates (ERM)
Kierownik Projektu KE:	Marc Vanderhaegen (ENV B4 Komisja Europejska, DG ds. Środowiska)
Zespół Wykonawczy Komisji Europejskiej:	Jim Burns (Departament Środowiska, Transportu i Regionów, Zjednoczone Królestwo) Gert Johansen (Ministerstwo Środowiska i Energii, Dania) Emilio Herranz (Ministerio de Medio Ambiente, Hiszpania) Ros Coverley (W S Atkins, Zjednoczone Królestwo) Alessandro Colombo (Wspólne Centrum Badawcze, Komisja Europejska) Alain Bozet (Ministere de la Region Wallone, DGRNE – Administration de L’Environnement, Belgia) Seppo Martikainen (ENV R4, Komisja Europejska, DG ds. Środowiska) Rupert Willis (ENV A1, Komisja Europejska, DG ds. Środowiska) Fotios Papoulias (ENV B2, Komisja Europejska, DG ds. Środowiska) Jan de Mulder (Ministry of Flanders AMINAL – Zarządzanie Środowiskiem, Belgia) Francesco La Camera (Ministero dell’Ambiente, Włochy) José Luis Salazar (Europejska Agencja ds. Środowiska)
Panel ekspertów:	Rob Verheem (konsultant prywatny, Holandia) Prof. Maria do Rosario Partidario (Faculdade de Ciencias e Tecnologia Universidade Nova de Lisboa, Portugalia) Thierry Clement (Breche & Oreade, Francja) Peter Brokking (Departament Infrastruktury i Planowania, Królewski Instytut Technologii, Szwecja) Petra Winkler (Instytut Badań Regionalnych i Planowania Przestrzennego, Austria) Prof. Constantinos Cassios (Centrum EIA, Wydział Geografii i Planowania Regionalnego, Państwowy Uniwersytet Techniczny w Atenach, Grecja)
Zespół badawczy:	dr Norbert Raschke (Niemcy) Catherine Sibley (Zjednoczone Królestwo) Rui Pimenta (Portugalia) Wim Van Breusegem (Belgia)

GLOSARIUSZ

Termin	Definicja
Kraje kandydujące do UE	Kraje ubiegające się o przyjęcie do grona Państw Członkowskich Unii Europejskiej
Kompetentny organ (KO)	Organ wskazany przez Państwa Członkowskie jako odpowiedzialny za wypełnianie obowiązków wynikających z Dyrektywy.
Projektodawca	Wnioskodawca ubiegający się o zezwolenie dotyczące prywatnego projektu lub organ publiczny, który inicjuje projekt.
Zezwolenie na inwestycję	Decyzja kompetentnego organu lub władz, która upoważnia projektodawcę do dalszego prowadzenia projektu.
Skutek / Oddziaływanie	Wszelkie zmiany w środowisku fizycznym, naturalnym lub kulturowym spowodowane wskutek realizacji projektu. Pojęcia „skutek” i „oddziaływanie” są używane zamiennie.
Zespół OOS	Zespół, który prowadzi badania ekologiczne i przygotowuje Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w celu przedstawienia go kompetentnemu organowi.
Ocena Wpływu na Środowisko (OOS)	Termin stosowany w niniejszym dokumencie dla opisu procedury, która spełnia wymogi oceny zawarte w Dyrektywie 97/11/WE.
Raport o Oddziaływaniu Przedsięwzięcia na Środowisko (ROŚ)	W wielu, lecz nie we wszystkich systemach OOS, informacja na temat oddziaływania na środowisko przekazywana kompetentnemu organowi przez projektodawcę przedstawiona jest w formie Raportu o Oddziaływaniu Przedsięwzięcia na Środowisko. Jest to dokument - lub dokumenty - zawierający informację na temat środowiska wymaganą zgodnie z Artykułem 5 Dyrektywy 85/337/EWG, zmienionej Dyrektywą 97/11/WE. Skrót ROŚ stosowany w wytycznych obejmuje zarówno Raporty o Oddziaływaniu Przedsięwzięcia na Środowisko, jak i inne formaty, w których informacja na temat środowiska jest dostarczana.
Informacja na temat środowiska	Informacja dostarczona kompetentnemu organowi przez projektodawcę na temat między innymi projektu oraz jego wpływu na środowisko. Wymogi dotyczące tej informacji są określone w Artykule 5 i Załączniku IV do Dyrektywy (patrz: Ocena Wpływu na Środowisko).
Badania ekologiczne	Pomiary i badania prowadzone przez projektodawcę i zespół OOS w celu sporządzenia informacji na temat środowiska do przedstawienia kompetentnemu organowi.

Lista wyłączająca	Lista progów i kryteriów dotyczących określonych kategorii projektów, definiująca te projekty, w przypadku których OOS nie jest wymagana, ponieważ przyjmuje się, że nie będą one miały znaczącego wpływu na środowisko. Lista wyłączająca może być uchylona przez inne wymogi, według których np. OOS jest wymagana dla projektów zlokalizowanych w pewnych miejscach.
Wpływ – patrz: Skutek	
Lista obowiązkowa	Lista progów i kryteriów dotyczących określonych kategorii projektów, definiująca te projekty, w przypadku których OOS jest zawsze wymagana, ponieważ przyjmuje się, że będą one miały znaczący wpływ na środowisko.
Lista negatywna - patrz: Lista wyłączająca	
Lista pozytywna - patrz: Lista obowiązkowa	
Projekt	Wykonanie prac budowlanych lub innych instalacji bądź systemów, lub inne ingerencje w środowisko naturalne i krajobraz, łącznie z projektami związanymi z wydobyciem surowców mineralnych.
Weryfikacja	Proces ustalania, czy ROŚ jest wystarczający, aby kompetentny organ mógł go wykorzystać w celu wydania decyzji dotyczącej zgody na inwestycję. Warto zauważyć, że taka decyzja będzie zwykle obejmować rozważenie również innych informacji oprócz informacji na temat środowiska, jednak celem weryfikacji jest sprawdzenie, czy informacja na temat środowiska jest wystarczająca.
Screening	Proces, dzięki któremu podejmowana jest decyzja, czy OOS jest wymagana przy danym projekcie, czy nie.
Scoping	Proces określenia treści i zakresu informacji na temat środowiska, jaka ma być przedłożona kompetentnemu organowi, zgodnie z procedurą OOS.

PRZEDMOWA DO WYTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH SCOPINGU

Niniejsze wytyczne dotyczą scopingu w Ocenie Oddziaływania na Środowisko (OOS). Dokument ten stanowi jeden z serii trzech dokumentów opublikowanych przez Komisję Europejską i zawierających wskazówki na temat OOS. Pozostałe dotyczą Screeningu w OOS oraz Weryfikacji ROŚ.

Scoping to proces określania treści i zakresu problemów, które powinny być poruszone w informacji na temat środowiska, która ma być przedłożona kompetentnemu organowi w przypadku projektów podlegających OOS.

Raport Pięcioletni dotyczący wdrożenia Dyrektywy 85/337/EWG, opracowany w 1997 r. na zlecenie Komisji, zalecił wprowadzenie scopingu, jako jednego ze środków zmierzających do wzmocnienia roli OOS w zapewnieniu ochrony środowiska. Treść Raportu Pięcioletniego można znaleźć na

<http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-studies-andreport/5years.pdf> .

W związku z zaleceniami Raportu Pięcioletniego, scoping został wprowadzony Dyrektywą 97/11/EC. Scoping nie stał się obowiązkowy na mocy dyrektywy z 1997 r., ale wszystkie Państwa Członkowskie, które nie uwzględniły scopingu w swojej procedurze OOS są proszone o wprowadzenie przynajmniej nieobowiązkowej fazy scopingu. Zgodnie z minimalnym wymogiem kompetentne organy muszą – na prośbę projektodawcy – zapewnić opinię dotyczącą określenia zakresu informacji o środowisku. Opinia dotycząca określenia zakresu powinna ustalić treść i zakres informacji, jakie mają zostać opracowane i dostarczone kompetentnemu organowi przez projektodawcę.

Dyrektywa zezwala również na to, aby Państwa Członkowskie uczyniły scoping obowiązkową częścią swojej procedury OOS.

Niniejszy dokument składa się z dwóch głównych części (A i B) i odnosi się do szeregu list kontrolnych oraz suplementów.

- Część A wytycznych opisuje wymogi dotyczące scopingu, wynikające z Dyrektyw Rady (WE) na temat OOS (85/337/EWG zmienionej Dyrektywą 97/11/WE) i analizuje różne sposoby ich wdrażania w Państwach Członkowskich. Część A powinna być **zawsze** odczytywana w połączeniu z Dyrektywą, a także krajowymi lub lokalnymi aktami prawnymi i wytycznymi na temat OOS, ponieważ szczegółowe wymogi prawne różnią się w zależności od danego Państwa Członkowskiego. Przegląd wymogów Państw Członkowskich w kwestii scopingu według stanu na sierpień 1999r. znaleźć można w raporcie sporządzonym podczas opracowywania niniejszych wytycznych. Można go pobrać ze strony

<http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-studies-and-reports/study1.htm> .

- Część B wytycznych zawiera praktyczne rady dotyczące przeprowadzania scopingu, łącznie z konsultacjami w trakcie jego przeprowadzania, i przedstawia narzędzia, które mogą być pomocne w tym procesie.

Kluczowe terminy użyte w niniejszych wskazówkach zostały objaśnione w Glosariuszu.

Dalsze kopie dokumentu zawierającego wskazówki można uzyskać od Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Środowiska (kontakt:

<http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-support.htm>).

Wytyczne są przeznaczone głównie do wykorzystania przez kompetentne organy, projektodawców i praktyków OOS w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej oraz krajach kandydujących do Unii.

Mamy nadzieję, że spotkają się one również z zainteresowaniem kadry naukowej oraz innych organizacji uczestniczących w szkoleniach i edukacji dotyczącej OOS, a także praktyków z całego świata.

CZĘŚĆ A SCOPING W OOS

A1 Ocena Wpływu na Środowisko (OOS) i scoping

OOS stanowi procedurę wymaganą zgodnie z warunkami Dyrektyw Unii Europejskiej 85/337/EWG i 97/11/WE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne. W myśl Artykułu 2 Dyrektywy, „Państwa Członkowskie zastosują wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić, że - przed wydaniem zezwolenia – projekty, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko z powodu, między innymi, ich charakteru, rozmiaru lub lokalizacji, będą podlegać wymogowi uzyskania zezwolenia na realizację oraz sporządzenia oceny dotyczącej ich oddziaływania”. Następnie, zgodnie z Artykułem 8, „wyniki konsultacji oraz informacje zebrane stosownie do [procedury OOS] muszą być wzięte pod uwagę w trakcie procedury wydawania zezwolenia na inwestycję”.

Wymogi te są omówione szczegółowo we wspomnianej Dyrektywie oraz w systemach OOS wprowadzonych w każdym Państwie Członkowskim. Procedury OOS Państw Członkowskich różnią się znacznie szczegółami, ale praktyczne fazy w większości systemów wyglądają na ogół jak te przedstawione na Rys. 1. Podkreślone etapy na Rys. 1 są obowiązkowe zgodnie z przepisami Dyrektywy. Pozostałe etapy stanowią część dobrej praktyki w OOS i zostały przyjęte w systemach OOS niektórych Państw Członkowskich, jednak nie we wszystkich.

Scoping stanowi wczesną fazę w tym procesie i jego celem jest zapewnienie, że badania ekologiczne przyniosą wszelkie stosowne informacje na temat:

- Wpływu projektu na środowisko, a w szczególności skoncentrują się na wpływie mającym największe znaczenie;
- alternatyw dla projektu;
- wszelkich innych kwestii, jakie powinny być tam zawarte.

Wnioski z przeprowadzenia scopingu precyzują „zakres” informacji na temat środowiska, jaka ma być przedłożona kompetentnemu organowi oraz warunki przeprowadzenia badań ekologicznych, które mają być podjęte w celu sporządzenia tej informacji.

A2 Wymogi Dyrektyw 85/337/EWG i 97/11/WE odnośnie scopingu

Postanowienia Dyrektyw dotyczące scopingu są zawarte w Artykule 5(2) Dyrektywy 97/11/WE. Zgodnie z nim, Państwa Członkowskie winny wdrożyć procedurę, na mocy której – jako minimalny wymóg – projektodawcy mogą zwrócić się do kompetentnych organów o opinię na temat informacji, jaka ma być przedłożona w ramach procedury OOS. Opinia taka jest udzielana w postanowieniu dotyczącym określenia zakresu.

Stosownie do Artykułu 5(2), „Państwa Członkowskie zastosują wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić, że – jeżeli projektodawca wnioskuje o to przed złożeniem wniosku o zezwolenie na inwestycję – kompetentny organ wyda opinię na temat informacji, jaka ma być przedłożona przez projektodawcę zgodnie z paragrafem 1 [Artykułu 5(1)]. Przed wydaniem swojej opinii kompetentny organ skonsultuje się z projektodawcą oraz władzami, o których mowa w Artykule 6(1). Fakt, że stosowny organ wydał opinię zgodnie z tym paragrafem nie wyklucza możliwości, że wystąpi on później do projektodawcy o dostarczenie dalszych informacji”.

Rys. 1 Proces Oceny Wpływu na Środowisko (OOS)

PODSTAWOWE ETAPY	UWAGI
Przygotowanie projektu	Projektodawca przygotowuje propozycje projektu.
Powiadomienie kompetentnego organu	W niektórych PCz wymaga się, aby projektodawca zawniasu powiadomił KO o ubieganiu się o zezwolenie na realizację projektu. Projektodawca może również zrobić to dobrowolnie i nieformalnie.
Screening	KO podejmuje decyzję odnośnie tego, czy wymagana jest OOS. Może to nastąpić, gdy KO otrzyma powiadomienie o zamiarze ubiegania się o zezwolenie na inwestycję, lub projektodawca może złożyć wniosek o przeprowadzenie screeningu. Decyzja wynikająca ze Screeningu musi być zarejestrowana i ogłoszona. (Patrz: Wskazówki na temat <u>Screeningu w OOS</u>) (Artykuł 4).
Scoping	Zgodnie z Dyrektywą projektodawcy mogą wystąpić do KO o Opinię dotyczącą określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Opinia dotycząca określenia zakresu sprecyzuje kwestie, jakie mają zostać zawarte w informacji na temat środowiska. Może obejmować również inne aspekty procesu OOS (Patrz: Wytyczne na temat <u>Scopingu w OOS</u>). Przy sporządzaniu opinii KO musi skonsultować się z organami ochrony środowiska (Artykuł 5(2)). W niektórych PCz scoping jest obowiązkowy.
Badania ekologiczne	Projektodawca przeprowadza badania, w celu zebrania i sporządzenia informacji na temat środowiska wymaganej na mocy Artykułu 5 Dyrektywy (Patrz: <u>Suplement A</u>).
Złożenie informacji na temat środowiska do kompetentnego organu	Projektodawca dostarcza informację na temat środowiska do KO razem z wnioskiem o zezwolenie na inwestycję. Jeżeli wniosek dotyczący projektu z Załącznika I lub II składany jest bez informacji na temat środowiska, KO musi przeprowadzić screening, aby ustalić, czy wymagana jest OOS (patrz powyżej). (Artykuły 5(1) i 5(3)). W większości PCz informacja na temat środowiska jest przedstawiana w formie Raportu o Oddziaływaniu Przedsięwzięcia na Środowisko (ROŚ).
Weryfikacja adekwatności informacji na temat środowiska	W niektórych PCz istnieje formalny wymóg dotyczący niezależnej weryfikacji adekwatności informacji na temat środowiska, zanim jest ona rozważana przez KO.

W innych PCz KO jest odpowiedzialny za ustalenie, czy informacja ta jest adekwatna. Wytyczne dotyczące Weryfikacji ROŚ zostały opracowane dla zapewnienia pomocy w tej fazie. Może być konieczne, aby projektodawca złożył dalsze informacje, jeżeli przedstawione informacje zostaną uznane za niewystarczające.

Konsultacja z ustawowymi organami ochrony środowiska, innymi zainteresowanymi stronami i społeczeństwem

Informacja na temat środowiska musi być udostępniona organom ochrony środowiska oraz innym zainteresowanym organizacjom i opinii publicznej w celu weryfikacji. Należy stworzyć im możliwość wyrażenia opinii na temat projektu i jego wpływu na środowisko przed podjęciem decyzji dotyczącej zezwolenia na inwestycję. Jeżeli może wystąpić znaczące oddziaływanie transgraniczne, należy porozumieć się z innymi zainteresowanymi PCz (Artykuły 6 i 7).

Rozpatrzenie informacji na temat środowiska przez kompetentny organ przed wydaniem zezwolenia na inwestycję

Informacja na temat środowiska oraz wyniki konsultacji muszą być rozważone przez KO przy podejmowaniu decyzji dotyczącej wniosku o zezwolenie na inwestycję (Artykuł 8).

Ogłoszenie decyzji

Decyzja musi być udostępniona publicznie, łącznie z jej uzasadnieniem oraz opisem działań, jakie będą wymagane w celu zmniejszenia niekorzystnych skutków dla środowiska (Artykuł 9).

Monitorowanie po podjęciu decyzji, w przypadku zezwolenia na realizację projektu

Może istnieć wymóg monitorowania skutków projektu już po jego wdrożeniu.

Zaznaczone etapy muszą być stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich zgodnie z Dyrektywami 85/337/WE i 97/11/WE. Zgodnie z Dyrektywą scoping nie jest obowiązkowy, ale Państwa Członkowskie muszą ustanowić dobrowolną procedurę, przy pomocy której projektodawcy mogą występować do KO o Opinię dotyczącą określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli tego chcą. Etapy niezaznaczone stanowią część dobrej praktyki w OOŚ i zostały sformalizowane w niektórych Państwach Członkowskich, jednak nie we wszystkich. Konsultacje z organami ochrony środowiska oraz innymi zainteresowanymi stronami mogą być wymagane w niektórych Państwach Członkowskich w trakcie niektórych z tych dodatkowych etapów. Skróty: KO = kompetentny organ; PCz = Państwo Członkowskie.

Przy wydawaniu opinii dotyczącej określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, kompetentne organy będą musiały uwzględnić wymogi Dyrektywy w zakresie informacji, jaka ma być złożona przez projektodawcę.

- Zgodnie z Artykułem 5(1) „Państwa Członkowskie zastosują wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić, że projektodawca dostarczy – w odpowiedniej formie – informację określoną w Załączniku IV, o ile:

- (a) Państwa Członkowskie uznają, że taka informacja odnosi się do danego etapu procedury uzyskiwania zezwolenia oraz do konkretnych cech indywidualnych danego projektu lub rodzaju projektu oraz właściwości środowiska, na które projekt może oddziaływać;

- (b) Państwa Członkowskie uznają, że projektodawca może być poproszony o sporządzenie danej informacji przy uwzględnieniu, między innymi, aktualnej wiedzy i metod oceny”.

Załącznik IV jest przedstawiony w [Suplemencie A](#) do niniejszego dokumentu.

- Zgodnie z wymogami Artykułu 5(3) „informacja, która ma być złożona przez projektodawcę zgodnie z Paragrafem 1 [Artykułu 5(1)] musi zawierać przynajmniej:

- opis projektu obejmujący informacje na temat miejsca, planu i rozmiaru projektu,
- opis działań przewidzianych w celu uniknięcia, zmniejszenia i, jeżeli to możliwe, naprawienia znaczących, niekorzystnych skutków,
- dane wymagane w celu identyfikacji i oceny głównych skutków, jakie projekt może mieć dla środowiska,
- zarys głównych alternatyw zbadanych przez projektodawcę oraz wskazanie głównych powodów ich wybrania, z uwzględnieniem wpływu na środowisko,
- streszczenie w języku nietechnicznym informacji wymienionych w poprzednich punktach”.

Zgodnie z Artykułem 6(1), władze, z którymi należy się konsultować podczas przeprowadzania scopingu, to organy, „które mogą być zainteresowane projektem z uwagi na ich określoną odpowiedzialność za kwestie związane ze środowiskiem”. Dyrektywa zezwala Państwom Członkowskim „wyznaczać organy władz, z jakimi należy się konsultować, albo w kategoriach ogólnych albo w indywidualnych przypadkach”.

Na mocy Artykułu 5 (2) Dyrektywy Państwa Członkowskie mogą uczynić scoping elementem obowiązkowym. Zgodnie z nim, „Państwa Członkowskie mogą wymagać od kompetentnych organów wydawania takiej opinii, niezależnie od tego, czy projektodawca o to wnioskuje”.

A3 Wdrożenie scopingu w UE

Scoping został wdrożony w poszczególnych krajach Unii Europejskiej w bardzo różny sposób.

A3.1 Obowiązkowe i nieobowiązkowe systemy scopingu

Kilka Państw Członkowskich uczyniło scoping obowiązkowym elementem, jak przewiduje końcowa część Artykułu 5(2). Przyjęto dwa rodzaje systemu obowiązkowego.

- Scoping jest podejmowany przez projektodawcę lub powołany przez projektodawcę zespół OOS. Zanim Raport dotyczący określenia zakresu zostanie sfinalizowany i wydany jako uzgodnione warunki odniesienia do przeprowadzenia OOS, sporządza się i rozpowszechnia pomiędzy konsultowanymi podmiotami jego projekt. Podmioty konsultowane mogą to być po prostu organy ochrony środowiska, ale też mogą zostać włączone inne zainteresowane podmioty i ogół społeczeństwa.

- Scoping jest przeprowadzany przez kompetentny organ lub przez niezależny podmiot taki jak Komisja OOS lub panel ekspertów OOS, w imieniu kompetentnego organu. Następnie kompetentny organ wydaje dla projektodawcy opinię dotyczącą określania zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, która stanowi warunki odniesienia do OOS. Przed sfinalizowaniem opinii dotyczącej określania zakresu, kompetentny organ konsultuje się z organami władzy odpowiedzialnymi za środowisko i może skonsultować się z innymi zainteresowanymi podmiotami i ogółem społeczeństwa.

Jednak w większości Państw Członkowskich, gdzie po wejściu w życie Dyrektywy z 1997 r. został wprowadzony scoping, przyjęto procedurę nieobowiązkową. W tych systemach prawnych, kompetentne organy muszą wydać opinię w sprawie określania zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko tylko wtedy, gdy takie jest życzenie projektodawcy. Wydanie opinii w sprawie określania zakresu raportu nie wyklucza też możliwości, że kompetentny organ wystąpi później do projektodawcy o dostarczenie dalszych informacji, jeżeli uzna to za konieczne.

W niektórych Państwach Członkowskich projektodawca może zwrócić się od kompetentnego organu o wydanie opinii w sprawie określenia zakresu raportu jednocześnie ze złożeniem wniosku o wydanie na podstawie screeningu decyzji w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia OOS. Takie podejście może przyspieszyć proces OOS dzięki zredukowaniu potrzeby przeprowadzenia drugiego cyklu konsultacji.

A3.2 Sprawozdania i opinie na temat scopingu

Format i szczegóły raportów i opinii dotyczących określania zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko różnią się, a w tych Państwach Członkowskich, gdzie procedura ta jest nowa, praktyka nadal się rozwija. Jednak co do zasady, każdy raport lub opinia dotycząca określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinny ustalić treść i zakres informacji, jaka ma być złożona przez projektodawcę do kompetentnego organu. W szczególności, raporty i opinie dotyczące określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko będą zawsze określały rodzaje oddziaływań na środowisko, jakie mają być zbadane i zreferowane w informacji na temat środowiska. Mogą one obejmować również:

- alternatywy, które należy wziąć pod uwagę;
- sondaże i badania wariantu zerowego, które powinny być przeprowadzone;
- metody i kryteria, jakie należy stosować do prognozowania i oceny wpływu;
- działania łagodzące, jakie należy wziąć pod uwagę;
- organizacje, z jakimi należy się skonsultować w trakcie badań ekologicznych;
- strukturę, treść i długość informacji na temat środowiska (lub ROŚ).

A3.3 Konsultacje w ramach scopingu

Wszystkie procedury scopingu stosowane przez Państwa Członkowskie obejmują pewien poziom konsultacji. W bardziej rozwiniętych systemach konsultacje są przeprowadzane szeroko, z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, łącznie z ogółem społeczeństwa. W celu uzyskania opinii mogą one obejmować publikację projektów raportów dotyczących określania zakresu, a nawet publiczne ich odczyty. W innych systemach konsultacja jest mniej powszechna i koncentruje się na uzyskiwaniu oceny stosownych władz odpowiedzialnych za środowisko, zgodnie z wymogami Artykułu 6(1) Dyrektywy 97/11/WE.

CZĘŚĆ B PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE SCOPINGU

B1 Wprowadzenie

Ta część dokumentu zawiera praktyczne wskazówki dotyczące scopingu obejmujące:

- procedury przeprowadzania scopingu, to jest przygotowania do złożenia informacji, sporządzenia raportów lub opinii dotyczących określania zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz konsultacje;
- metody przeprowadzania scopingu, to jest metody określania wpływów, jakie mają być uwzględnione w OOS.

B2 Zastosowanie wytycznych

Wytyczne są przeznaczone głównie do wykorzystania przez kompetentne organy, projektodawców, zespoły OOS i podmioty konsultowane, którzy mogą być włączeni w proces określania zakresu ROŚ w ramach obowiązkowego systemu scopingu lub gdy scoping jest przeprowadzany dobrowolnie. Istnieją różne sytuacje, w których grupy te mogą korzystać ze wskazówek.

Kompetentne Ograny

Kompetentne organy mogą być włączone w scoping albo jako uczestnicy w ramach obowiązkowego procesu scopingu lub jako podmiot odpowiadający na wniosek projektodawcy o wydanie opinii dotyczącej określania zakresu ROŚ. Ich rolą może być przeprowadzenie scopingu i wydanie postanowienia w sprawie określania zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na rzecz projektodawcy lub przedstawienie uwag i uzgodnienie sporządzonego przez projektodawcę raportu dotyczącego określenia zakresu informacji o środowisku.

Kompetentny organ może podjąć się przeprowadzenia scopingu samodzielnie lub może korzystać z porad niezależnego podmiotu, takiego jak Komisja OOS.

Projektodawcy i zespoły OOS

Podobnie jak kompetentne organy, projektodawcy mogą być włączeni w przeprowadzanie scopingu albo w ramach obowiązkowego procesu określania zakresu ROŚ lub dobrowolnie, poprzez zwrócenie się do kompetentnego organu z wnioskiem o wydanie opinii dotyczącej określania zakresu ROŚ. W tej roli mogą albo sporządzić projekt raportu dotyczącego określania zakresu ROŚ w celu uzyskania opinii od kompetentnego organu i podmiotów konsultowanych, lub mogą jedynie dostarczyć informację do kompetentnego organu, aby ten przeprowadził scoping.

Jednak dobra praktyka wymaga również tego, aby scoping stanowił integralną część każdej OOS. Projektodawcy oraz ich zespoły OOS powinni przeprowadzić scoping na wczesnym etapie, aby upewnić się, że badania ekologiczne obejmą wszystkie stosowne kwestie, niezależnie od wymogów prawnych, nakazujących przeprowadzenie scopingu.

Podmioty konsultowane

Dyrektywa wymaga, aby kompetentne organy zwracały się o opinię do stosownych organów ochrony środowiska przed wydaniem opinii dotyczącej określania zakresu ROŚ. W wielu przypadkach inne zainteresowane strony i ogół społeczeństwa również mają możliwość wyrażenia opinii. Podmioty konsultowane będą zatem włączone w wydawanie opinii na temat kwestii, jakie mają być omówione w ramach OOS.

Jeżeli scoping jest przeprowadzany przez projektodawcę lub zespół OOS – w ramach obowiązującego systemu prawnego albo jako część dobrej praktyki w OOS – powinien on skonsultować się także z właściwymi organami ochrony środowiska i zainteresowanymi stronami oraz społeczeństwem. Wartość obywatelskiego uczestnictwa w procesie scopingu jest coraz częściej uznawana przez kompetentne organy i innych uczestników procesu OOS w poszczególnych Państwach Członkowskich. Wczesna konsultacja z zainteresowanymi stronami może być bardzo pomocna w unikaniu późniejszych opóźnień, jeżeli w wyniku konsultacji wyłaniają się nowe kwestie już po tym, jak ROŚ został złożony.

Niezależnie od tego, który podmiot podejmuje się przeprowadzenia scopingu, ważne jest, by osoby, które się tym zajmują:

- posiadały wystarczające informacje na temat projektu oraz obszaru, który będzie dotknięty skutkami jego realizacji, aby mogły określić potencjalny wpływ i możliwe alternatywy;
- rozumiały stosowne akty prawne i ich znaczenie dla projektu oraz badań ekologicznych;
- rozumiały proces podejmowania decyzji, tak aby kwestie, które mogą być rozważane przez organ wydający decyzję zostały wzięte pod uwagę.

Efektywne przeprowadzenie scopingu zaangażuje kompetentny organ oraz projektodawcę w dialog na temat projektu i kwestii z niego wynikających. Proces ten zostanie uzupełniony konsultacjami ze stosownymi, prawnie wskazanymi organami i organizacjami nieustawowymi oraz ogółem społeczeństwa, zaś odwiedzenie terenu projektu i jego okolic będzie zawsze nieocenione.

Należy również pamiętać, że chociaż scoping może być uważany za odrębną fazę w procesie OOS, która kończy się wydaniem warunków odniesienia dla przeprowadzenia OOS, scoping powinien być kontynuowany przez cały czas, tak aby zakres prac mógł być modyfikowany w świetle nowych kwestii i nowych informacji. Zakres OOS musi być wystarczająco elastyczny, aby pozwolić na włączenie nowych kwestii, jakie wyłonią się w trakcie badań ekologicznych, w wyniku zmian planu lub na skutek przeprowadzenia konsultacji. Należy pamiętać, że Dyrektywa zezwala kompetentnym organom na wystąpienie o dodatkowe informacje w późniejszym etapie procesu OOS, nawet jeżeli nie prosiły one o takie informacje, wydając formalną opinię dotyczącą określania zakresu ROŚ. Stała weryfikacja zakresu OOS jest zatem ważna dla uniknięcia opóźnień powodowanych przez takie prośby.

Niezależnie od tego, czy scoping jest prowadzony w ramach prawne ustanowionego procesu, czy też dobrej praktyki w OOS, jego przeprowadzenie przynosi szereg korzyści.

Korzyści z przeprowadzenia scopingu

- Pozwala upewnić się, że informacja na temat środowiska wykorzystywana do podejmowania decyzji zawiera wyczerpujący obraz ważnych skutków projektu, łącznie z kwestiami szczególnej troski dla grup i jednostek dotkniętych jego wpływem.
- Pozwala skoncentrować środki na kwestiach istotnych dla podejmowania decyzji i uniknąć zaangażowania środków w kwestie o małym znaczeniu.
- Pozwala upewnić się, że informacja na temat środowiska zawiera zrównoważoną opinię i nie jest obciążona danymi niezwiązanymi z tematem.
- Stymuluje wczesne konsultacje pomiędzy projektodawcą a kompetentnym organem, a także organami ochrony środowiska, innymi zainteresowanymi stronami i społeczeństwem, na temat projektu i jego wpływu na środowisko.
- Wspomaga efektywne planowanie, zarządzanie i zapewnienie środków na badania ekologiczne.
- Powinno określić alternatywy dla proponowanego projektu oraz działania łagodzące, jakie projektodawca musi wziąć pod uwagę.
- Może określić inne akty prawne lub regulacje, które mogą dotyczyć projektu i zapewnić możliwości równoległego podejmowania niezbędnej oceny w ramach różnych systemów kontroli, unikając w ten sposób dublowania wysiłków i kosztów dla wszystkich zainteresowanych.
- Zmniejsza ryzyko opóźnień spowodowanych prośbami o dalsze informacje po złożeniu wniosku o zezwolenie na inwestycję oraz informacji na temat środowiska.
- Zmniejsza ryzyko nieporozumień co do metod oceny wpływu (badania wariantu zerowego, metody prognozowania i kryteriów oceny) po złożeniu informacji na temat środowiska.

B3 Procedury scopingu

Określone procedury, jakie należy stosować przy przeprowadzaniu scopingu zgodnie z przepisami regulującymi OOS różnią się w poszczególnych Państwach Członkowskich i w różnych systemach OOS przyjętych w poszczególnych Państwach Członkowskich. Jak wspomniano w rozdziale A3, istnieją dwa podstawowe modele legislacyjne, w których czynność scopingu jest podejmowana albo przez kompetentny organ albo przez projektodawcę.

Jednak należy również pamiętać, że nawet tam, gdzie przeprowadzenie scopingu nie jest wymagane przez prawo, stanowi ono nadal element dobrej praktyki i projektodawcy powinni zawsze uwzględniać tę fazę w swoim programie pracy dotyczącym OOS.

B3.1 Przeprowadzanie scopingu przez kompetentny organ

Kiedy scoping jest prowadzony przez kompetentny organ, proces ten zwykle obejmuje następujące etapy:

1. Projektodawca jest proszony o dostarczenie do kompetentnego organu informacji na temat projektu i jego lokalizacji.
2. Kompetentny organ konsultuje się z organami ochrony środowiska oraz, jeżeli to możliwe, z innymi zainteresowanymi organizacjami i ogółem społeczeństwa w celu określenia interesujących kwestii.
3. Kompetentny organ wydaje dla projektodawcy opinię w sprawie określania zakresu ROŚ.

B3.2 Przeprowadzanie scopingu przez projektodawcę

Kiedy scoping jest prowadzony przez projektodawcę, proces ten zwykle składa się z następujących etapów:

1. Projektodawca sporządza projekt raportu dotyczącego określania zakresu ROŚ i składa go do kompetentnego organu w celu weryfikacji i/lub zatwierdzenia. Projektodawca może podczas sporządzania raportu konsultować się z organami ochrony środowiska, innymi zainteresowanymi stronami i/lub ogółem społeczeństwa lub może to być przeprowadzone później przez kompetentny organ.
2. Kompetentny organ konsultuje się z organami ochrony środowiska oraz – być może – z nieustawowymi podmiotami i ogółem społeczeństwa w celu uzyskania ich opinii na temat proponowanego zakresu.
3. Końcowy raport dotyczący określania zakresu ROŚ zostaje uzgodniony.

Proces ten ma zastosowanie, gdy określanie zakresu jest przeprowadzane w ramach wymogów prawnych lub jako integralny element dobrej praktyki w OOS.

B4 Informacje i wyniki dotyczące scopingu

B4.1 Informacje potrzebne do przeprowadzenia scopingu

W celu umożliwienia kompetentnemu organowi wydania opinii dotyczącej określania zakresu ROŚ, projektodawca będzie musiał dostarczyć pewne informacje na temat projektu. Przedstawiona na końcu niniejszego rozdziału Lista Kontrolna Informacji Potrzebnych do Przeprowadzenia Scopingu określa rodzaje informacji, jakie mogą być potrzebne. Lista ta jest taka sama, jak w przypadku screeningu (patrz: Wytyczne dotyczące Screeningu), z tym wyjątkiem, że w fazie scopingu potrzeba więcej szczegółów. Może to oznaczać konieczność zebrania pewnych danych przygotowawczych oraz pracę w terenie. Należy zawsze zapewniać tyle informacji, ile jest możliwe na danym etapie. W przypadku, gdy projektodawca już wystąpił do kompetentnego organu o wydanie decyzji w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia OOŚ, niektóre informacje zostały już dostarczone.

B4.2 Wyniki Scopingu

Celem scopingu jest ustalenie kwestii, które powinny być zawarte w informacji na temat środowiska złożonej przez projektodawcę do kompetentnego organu oraz, w szczególności określenie najważniejszych kwestii, które należy opracować bardziej szczegółowo. Scoping powinien umożliwić identyfikację wszystkich istotnych kwestii i opracowanie ich w odpowiedni sposób w trakcie badań ekologicznych.

Scoping koncentruje się zatem głównie na identyfikacji wpływów, jakie mają być ocenione i określeniu tych, które są najważniejsze. Może jednak obejmować również niektóre lub wszystkie z następujących zagadnień:

- rodzaje alternatyw, które należy rozważyć;
- badania wariantu zerowego, które są wymagane w celu scharakteryzowania istniejącego środowiska;
- wszelkie szczególne wymagania w kwestii badań wariantu zerowego, dotyczące ich zasięgu geograficznego lub synchronizacji, np. z powodu sezonowych zmian w faunie i florze;
- stopień szczegółowości wymaganych badań;
- metody, które powinny zostać zastosowane w celu prognozowania wielkości wpływu wywieranego na środowisko;
- kryteria, zgodnie z którymi należy oceniać znaczenie wpływów;
- rodzaje działań łagodzących, jakie należy wziąć pod uwagę;
- wszelkie dalsze konsultacje, jakie należy przeprowadzić w trakcie badań ekologicznych;
- struktura, treść i długość informacji na temat środowiska (lub ROŚ);
- informacje o członkach i kierownictwie zespołu OOŚ;
- plan pracy i zapewnienie środków na badania ekologiczne.

Pozwoli to sprecyzować zakres informacji na temat środowiska, która ma być złożona i przedstawić warunki odniesienia dla badań ekologicznych.

B5 Konsultacje w ramach scopingu

We wszystkich formach przeprowadzania scopingu, konsultacja z organami ochrony środowiska, innymi zainteresowanymi stronami i społeczeństwem stanowi ważną część procesu. Konsultacje pozwolą upewnić się, że zbadane zostały wszystkie skutki dla środowiska, kwestie, obawy, alternatywy i działania łagodzące, które zdaniem zainteresowanych stron powinny być wzięte pod uwagę w OOŚ.

Znaczenie konsultacji w tej i w innych fazach procesu OOŚ wzrosło wraz z podpisaniem przez UE Konwencji z Aarhus o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska.

B5.1 Z kim się konsultować

Przedstawiona na końcu niniejszego rozdziału Lista Kontrolna Konsultacji określa typy organizacji, z którymi można się z powodzeniem konsultować w kwestii OOŚ. Nie jest to wszechstronna lista i zespoły OOŚ powinny zawsze wziąć pod uwagę, z jakimi typami lokalnych lub ogólnokrajowych organizacji można skonsultować się w sprawie konkretnej OOŚ. W przypadku osób regularnie uczestniczących w OOŚ przydatne na przyszłość może być sporządzenie listy podmiotów konsultowanych.

B5.2 Jak się konsultować

Pomyślne konsultacje w ramach scopingu mogą być ułatwione przez zastosowanie szeregu działań obejmujących:

- wstępne komunikaty w prasie lokalnej i ogólnokrajowej dotyczące prowadzenia scopingu;
- wysyłanie pocztą zawiadomień zapowiadających prowadzenie scopingu na danym terenie, w sąsiednich rejonach oraz do biur władz lokalnych;
- przygotowanie ulotki lub broszury dotyczącej projektu, z podaniem krótkich informacji na temat propozycji wraz z planem lub mapą, z opisem procesu OOŚ oraz celu przeprowadzania scopingu, oraz zaproszeniem do wyrażania opinii;
- rozsyłanie listów lub kwestionariuszy do potencjalnie zainteresowanych organizacji oraz okolicznych mieszkańców z prośbą o informacje i komentarze na temat tych propozycji (jest to często dobry punkt startowy przy określaniu zakresu ROŚ, jeżeli liczba zainteresowanych osób i organizacji jest duża);
- rozmowy telefoniczne lub spotkania z kluczowymi organizacjami, grupami lub jednostkami;
- artykuły w gazetach, audycje radiowe lub telewizyjne;
- spotkania publiczne (pomocne może być zaproszenie niezależnej osoby, aby przewodniczyła spotkaniom publicznym);
- publiczne prezentacje (prezentacja może być lepszym rozwiązaniem, niż spotkanie publiczne, ponieważ osoby, które denerwują się koniecznością wstania i zabrania głosu podczas spotkania publicznego, mogą czuć się bardziej komfortowo, rozmawiając z kimś w cztery oczy podczas prezentacji; ponadto spotkania mogą być zdominowane przez kilku głośnych uczestników i mogą nie pozwolić na omówienie pełnego zakresu spraw lub nawet najważniejszych kwestii);

- warsztaty dotyczące określania zakresu ROŚ, na których uczestnicy, w celu określenia spraw, jakie powinny być omówione w procesie OOS, wspólnie pracują zgodnie z ustrukturyzowanym programem, (może to być szczególnie pomocne, jeżeli kwestie te są złożone i istnieje kilka grup zainteresowanych propozycjami; niezależna osoba pomagająca może być przydatna w poprowadzeniu udanych warsztatów);
- ustanowienie eksperta lub społecznej grupy określającej zakres ROŚ do nadzorowania dalszych badań ekologicznych przez cały proces (może to być pomocne w przypadku projektów, w których kwestie te są złożone lub sam projekt znajduje się we wczesnej fazie procesu planowania i znaczenie poszczególnych kwestii nie jest oczywiste);
- opublikowanie projektu raportu dotyczącego określania zakresu ROŚ dla celów weryfikacji i uzyskania opinii przed zakończeniem procesu.

W przypadku większości OOS można zastosować szereg różnych podejść, które będą dostosowane do różnych typów zaangażowanych organizacji i jednostek oraz do poziomu zainteresowania projektem.

Typowe elementy dobrej praktyki w konsultacjach dotyczących scopingu

Skuteczny proces konsultacji dotyczących scopingu zwykle pociąga za sobą szereg działań.

Należy:

1. Określić listę organizacji i jednostek zainteresowanych projektem i aktualizować ją w trakcie realizacji projektu.
2. Skontaktować się z każdą osobą konsultowaną, aby poprosić ją o pomoc w określaniu zakresu ROŚ.
3. Wysłać informację o projekcie w formie atrakcyjnej ulotki lub broszury. Podać dane kontaktowe do przesyłania informacji i opinii.
4. Szeroko udostępnić ulotkę w lokalnych instytucjach (bibliotekach, ratuszach miejskich, urzędach pocztowych); ewentualnie dostarczyć jej egzemplarz do każdego gospodarstwa domowego i przedsiębiorstwa na danym obszarze.
5. Porównać i przeanalizować wszystkie odpowiedzi i uwzględnić je przy planowaniu badań ekologicznych.
6. Odpisać każdemu respondentowi, dziękując za pomoc i wyjaśnić, w jaki sposób zostały ujęte ich uwagi.
7. Jeżeli to właściwe, zaaranżować rozmowę telefoniczną lub osobiste spotkanie z respondentami w celu przedyskutowania wysuniętych przez nich kwestii.
8. W przypadku znacznego zainteresowania, rozważyć możliwość zorganizowania publicznej prezentacji (w hali lub w mobilnej przyczepie) lub spotkania ze społecznością, na którym projekt zostanie przedstawiony, zaś personel będzie mógł odpowiedzieć na pytania.
9. Jeżeli istnieje kilka grup posiadających wspólny interes, należy rozważyć możliwość założenia dla nich specjalnego forum, aby mogli się z nami spotykać w przerwach.
10. Jeżeli proces OOS będzie rozwlekły, należy wydawać regularny biuletyn, aby osoby konsultowane mogły być na bieżąco z wydarzeniami.
11. Należy zawsze opisywać w ROŚ opinie wyrażone podczas konsultacji.

Wszyscy uczestnicy scopingu powinni zostać zachęceni do przedstawienia uwag na temat planu projektu, jego potencjalnego wpływu na środowisko oraz działań łagodzących ten wpływ, a także wszelkich alternatyw, które ich zdaniem należy zbadać. Osoby konsultowane stanowią również cenne źródło lokalnej wiedzy i warto zapytać o wszelkie posiadane przez nie informacje na temat lokalnego obszaru, a także wszelkich szczególnych kwestii lokalnych.

B5.3 Podstawy efektywnego scopingu

Niezależnie od tego, która metoda konsultacji zostanie zastosowana, należy pamiętać, aby:

- zapewnić wystarczające informacje na temat projektu, by osoby konsultowane mogły dobrze zrozumieć, co jest proponowane i określić potencjalne kwestie sporne;
- wyjaśnić uczestnikom, że proces scopingu jest prowadzony w celu wysłuchania i zrozumienia ich opinii, a nie ze „sprzedania” projektu;
- zapewnić wystarczającą ilość czasu, aby osoby konsultowane mogły odpowiedzieć na prośby o ich opinie i informacje;
- jeszcze raz zapewnić osoby konsultowane, że wszelkie opinie, jakie wyrażają w fazie scopingu nie wykluczają możliwości przedstawiania dalszych komentarzy i ewentualnych sprzeciwów w późniejszej fazie procesu OOS;
- upewnić się, że wyrażane opinie są brane pod uwagę i są wyraźnie uwzględnione przy planowaniu badań ekologicznych i sporządzaniu ROŚ, oraz że w przypadku, gdy zalecenia nie zostały uwzględnione, przedstawiono wyjaśnienie.

Skutecznym sposobem upewnienia się, że uczestnicy rozumieją, w jaki sposób ich opinie zostały omówione jest streszczenie wyników scopingu w ROŚ.

B5.4 Ograniczenia w konsultacjach prowadzonych w ramach scopingu

W przypadku niektórych szczególnie drażliwych i poufnych przedsięwzięć lub też w przypadku projektów, przy których szeroka konsultacja mogłaby spowodować utratę przewagi konkurencyjnej, może pojawić się konieczność ograniczenia zakresu konsultacji do kompetentnego organu i ustawowych konsultantów zajmujących się środowiskiem. Nie będzie to dozwolone w tych systemach OOS, w których wcześniejsze powiadomienie i przeprowadzenie scopingu stanowią obowiązkowe etapy w procesie OOS i ogólnie nie będzie to uważane za element dobrej praktyki. Jednak tam, gdzie istnieje prawo wyboru, należy – możliwie najwcześniej w późniejszych fazach oceny – zaprosić nieustawowe organizacje oraz inne zainteresowane strony, łącznie z przedstawicielami społeczeństwa, do wyrażenia opinii.

B6 Narzędzia używane w procesie scopingu

W momencie kiedy kompetentny organ lub projektodawca przeprowadza scoping powinien odpowiedzieć sobie na trzy kluczowe pytania.

- Jakie skutki może mieć dany projekt dla środowiska?
- Które z tych skutków mogą być znaczące, a zatem wymagają zwrócenia szczególnej uwagi przy badaniach ekologicznych?
- Jakie alternatywy i działania łagodzące należy wziąć pod uwagę przy opracowywaniu propozycji dotyczących danego projektu?

Opracowano wiele różnych technik pomagających w określaniu zakresu, jednak w większości jako podstawowe narzędzia używane są listy kontrolne i matryce, tak aby zapewnić systematyczny sposób przemyślenia potencjalnych interakcji pomiędzy projektem a środowiskiem.

Poniżej przedstawiono trzy listy kontrolne pomocne w prowadzeniu scopingu.

- Lista Kontrolna do Określania Zakresu składa się z dwóch części. Część pierwsza zawiera szczegółową listę cech projektów, które mogą spowodować znaczące skutki dla środowiska. Część druga zawiera listę cech otoczenia projektów, które mogłyby być podatne na znaczące, niekorzystne wpływy.
- Lista Kontrolna Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko. Zawiera listę czynników, jakie należy wziąć pod uwagę przy decydowaniu o tym, czy wpływ wywierany na środowisko może być znaczący, czy nie. Jest taka sama, jak lista kontrolna stosowana przy screeningu.
- Lista Kontrolna Alternatyw i Działań Łagodzących, jakie mogą być brane pod uwagę przy określaniu zakresu ROŚ.

B6.1 Określanie znaczących skutków

Skutki dla środowiska mogą być scharakteryzowane jako interakcje pomiędzy pewną cechą projektu a pewną cechą otaczającego środowiska. Lista Kontrolna do Określania Zakresu ma za zadanie pomóc w identyfikacji takich interakcji.

Część pierwsza Listy Kontrolnej do Określania Zakresu zawiera listę potencjalnych cech projektów, które mogą spowodować skutki dla środowiska. Użytkownik jest najpierw zachęcany do rozważenia, czy dany projekt może obejmować którekolwiek z działań lub posiadać którekolwiek z cech wymienionych na liście kontrolnej i do wybrania jednej z trzech odpowiedzi w kolumnie 2:

- tak – jeżeli dane działanie może się pojawić;
- nie - jeżeli dane działanie nie powinno się pojawić;
- ? – jeżeli nie jest pewne, czy dane działanie pojawi się czy nie.

Jeżeli odpowiedź na którekolwiek pytanie brzmi „Tak”, użytkownik rozważa następnie, które cechy otaczającego środowiska mogą być dotknięte skutkami owego działania. Część druga Listy Kontrolnej do Określania Zakresu ma na celu pomóc użytkownikowi w przeanalizowaniu tego etapu. Wyniki są wpisywane w kolumnę 3 części pierwszej, tworząc listę wszystkich potencjalnych skutków projektu.

Informacja na temat środowiska dostarczona kompetentnym organom musi odnosić się do **wszystkich** wymienionych skutków, jednak środki są zwykle ograniczone, a zatem jest rzeczą ważną, aby badania ekologiczne oraz informacje na temat środowiska skupiały się na tych kwestiach, które są istotne przy podejmowaniu decyzji odnośnie konkretnego projektu i nie były obciążone nieistotnymi szczegółami związanymi z kwestiami bez znaczenia.

W fazie scopingu określenie tego, co jest ważne może być jednak trudne, ponieważ wymaga podjęcia decyzji na temat tego, co może mieć znaczenie jeszcze przed podjęciem szczegółowych badań ekologicznych. Lista Kontrolna Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko ma na celu pomóc w odpowiedzi na to pytanie. W przypadku każdej potencjalnej interakcji środowiskowej określonej w kolumnie 3 Listy Kontrolnej do Określania Zakresu użytkownik jest zachęcany do rozważenia czynników wymienionych na

Liście Kontrolnej Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko, tak aby zdecydować, czy i jak znaczący może być dany wpływ dla środowiska.

Wyniki są wpisywane w ostatnią kolumnę Listy Kontrolnej do Określania Zakresu i tworzą listę znaczących kwestii, które powinny być szczegółowo rozważone w badaniach ekologicznych i zreferowane w ROŚ. ROŚ powinien również określić kwestie, które zostały uznane za nieznaczące i wyjaśnić, dlaczego tak się stało.

B6.2 Określanie możliwych alternatyw i działań łagodzących

Zgodnie z Artykułem 5(3) Dyrektywy OOS, projektodawca musi zawrzeć w informacji na temat środowiska „...zarys głównych alternatyw zbadanych przez projektodawcę oraz wskazanie głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, z uwzględnieniem wpływu na środowisko” oraz „opis działań przewidzianych w celu uniknięcia, zmniejszenia i, jeżeli to możliwe, naprawienia znaczących, niekorzystnych skutków”.

Niektóre Państwa Członkowskie uczyniły rozważanie alternatyw obowiązkowym wymogiem stawianym w przypadku OOS, podczas gdy inne pozostawiają decyzji projektodawców to, czy alternatywy mają znaczenie dla ich projektu. Jednak powszechnie przyjętym elementem dobrej praktyki jest rozważenie alternatyw podczas planowania projektu, zbadanie ich wpływu na środowisko przy decydowaniu, którą alternatywę wybrać i przedstawienie oceny alternatyw w ROŚ.

Alternatywy to zasadniczo inne sposoby, przy pomocy których projektodawca może w sposób realny osiągnąć cele projektu, na przykład poprzez przeprowadzenie innego rodzaju działań, wybranie alternatywnej lokalizacji lub przyjęcie innej technologii lub planu dla danego projektu. Na bardziej szczegółowym poziomie, alternatywy zostają włączone do działań łagodzących tam, gdzie dokonuje się określonych zmian planu projektu lub metod konstrukcji bądź działania w celu uniknięcia, zmniejszenia lub naprawienia wpływu wywieranego na środowisko. Zgodnie z wymogami wszystkich systemów OOS, projektodawcy powinni uwzględnić działania łagodzące (tj. działania podejmowane w celu uniknięcia, zmniejszenia lub naprawienia znaczących, niekorzystnych skutków).

Alternatywy i działania łagodzące obejmują zatem szerokie spektrum – od wysokiego poziomu ogólności do bardzo szczegółowych aspektów planu projektu. Przykładowo, mogą dotyczyć:

- innych strategii, np. zarządzania popytem lub zmniejszania strat zamiast rozwijania nowych środków;
- innych terenów lub tras dla całości lub części projektu;
- innych technologii i surowców, np. budowy elektrowni z turbinami gazowymi o połączonym cyklu zamiast elektrowni węglowej;
- zmienionych układów lub planów, np. zlokalizowanie działań generujących hałas z dala od wrażliwych receptorów lub zastąpienie jednego dużego komina do emisji gazu dwoma mniejszymi;
- działań ekologicznych włączonych w plan projektu, np. budowy przełazów w celu zapewnienia bezpiecznego przejścia przez autostradę dla fauny, zamiast utworzenia siedliska w ramach kompensacji.

Należy również uwzględnić alternatywę „Brak Projektu” jako wariant zerowy , na tle której należy rozważać skutki ekologiczne projektu. Może to obejmować zmiany obecnej sytuacji w rezultacie realizacji innych projektów w sąsiedztwie oraz zmian warunków środowiska.

Lista Kontrolna Alternatyw i Działań Łagodzących na końcu tego rozdziału zawiera listę przydatną przy rozważaniu różnych rodzajów alternatyw i środków łagodzących, jakie projektodawca powinien wziąć pod uwagę.

LISTA KONTROLNA INFORMACJI POTRZEBNYCH DO PRZEPROWADZENIA SCOPINGU

Rodzaje informacji, które mogą być przydatne przy prowadzeniu scopingu są przedstawione poniżej. Są one podobne do informacji potrzebnych do przeprowadzenia screeningu, tylko bardziej szczegółowe. W fazie scopingu może zaistnieć konieczność wykonania określonych badań, które mają pomóc w ustaleniu, jakie mogą być znaczące skutki projektu. Mogą one obejmować zebranie i analizę danych, badania terenowe i konsultacje. Ich celem nie jest podjęcie pełnych badań w ramach OOS, ale uzyskanie wystarczających informacji umożliwiających sporządzenie rozsądnego planu tych badań. Szczegółowe informacje, które mogą być potrzebne zostaną określone w aktach prawnych i wytycznych Państw Członkowskich.

Należy pamiętać, że można wystąpić o te informacje tylko wtedy, gdy w uzasadniony sposób można się spodziewać, że projektodawca posiada je na danym etapie realizacji projektu. W przypadku braków lub niewiadomych, należy je zidentyfikować i wziąć pod uwagę.

Informacje potrzebne do przeprowadzenia scopingu

1. Dane kontaktowe projektodawcy

- Nazwa firmy.
- Główny adres pocztowy, numery telefonu, faksu oraz adres e-mail do firmy.
- Nazwisko głównej osoby kontaktowej, wraz z bezpośrednim adresem pocztowym, numerem telefonu, faksu oraz adresem e-mail.

2. Cechy projektu

- Krótki opis proponowanego projektu.
- Uzasadnienie proponowanego projektu.
- Plan ukazujący obszar, na którym projekt będzie realizowany, łącznie z wszelkimi gruntami wymaganymi tymczasowo w trakcie budowy.
- Przestrzenne zagospodarowanie projektu (rozplanowanie, budynki, inne budowle, materiały budowlane, itp.).
- Opis głównych procesów, łącznie z rozmiarem, wydajnością, przerobem, nakładami i zdolnością wytwórczą.
- Wszelkie nowe porozumienia odnośnie dostępu lub zmiany w istniejącym układzie dróg.
- Program roboczy dotyczący faz budowy, obsługi i oddania do użytku, a także – w stosownych przypadkach – rekonstrukcji i okresu po użytkowaniu.
- Metody budowlane.
- Zasoby wykorzystane do budowy i użytkowania (materiały, woda, energia, itp.)
- Powiązanie z innymi istniejącymi/planowanymi projektami.
- Informacje na temat rozważanych alternatyw.
- Informacja na temat rozważanych działań łagodzących.
- Inne działania, które mogą być wymagane jako konsekwencja realizacji projektu (np. nowe drogi, wydobycie kruszywa, zapewnienie nowej sieci wodociągowej, produkcja lub przesył energii, zwiększona gospodarka mieszkaniowa i oczyszczanie ścieków).
- Szczegółowe informacje o wszelkich innych zezwoleniach wymaganych dla projektu.

3. Lokalizacja projektu

- Mapy i zdjęcia ukazujące lokalizację projektu w odniesieniu do otaczających cech fizycznych, naturalnych i wytworzonych przez człowieka
- Istniejące formy zagospodarowania terenu na danym terenie i przyległych obszarach, a także wszelkie przyszłe plany zagospodarowania terenu
- Strategie dotyczące podziału na strefy oraz zagospodarowania terenu

- Chronione obszary lub właściwości
- Wrażliwe obszary
- Szczegółowe informacje o wszelkich alternatywnych lokalizacjach, które brano pod uwagę

4. Cechy potencjalnego wpływu na środowisko

Krótki opis możliwych wpływów projektu na środowisko, z uwzględnieniem następujących czynników:

- Wpływ na ludzi, zdrowie ludzkie, faunę i florę, gleby, zagospodarowanie terenu, aktywa materialne, jakość wody i hydrologię, jakość powietrza, klimat, hałas i wibracje, krajobraz i środowisko wizualne, zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego, a także wzajemne relacjami pomiędzy tymi czynnikami.
- Charakter wpływów (tj. bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, trwałe i przejściowe, pozytywne i negatywne).
- Zasięg wpływu (obszar geograficzny, wielkość populacji/ siedlisk/gatunków dotkniętych wpływem).
- Skala i złożoność wpływu.
- Prawdopodobieństwo wpływu.
- Czas trwania, częstotliwość i odwracalność wpływu.
- Działania łagodzące uwzględnione w projekcie w celu zmniejszenia, uniknięcia lub zrównoważenia znaczących, niekorzystnych skutków dla środowiska.
- Transgraniczny charakter wpływu.

LISTA KONTROLNA KONSULTACJI

Istnieją trzy główne grupy organizacji i jednostek, z którymi warto się konsultować w trakcie określania zakresu. Są to:

- organy ochrony środowiska
- inne zainteresowane organizacje
- ogół społeczeństwa.

Typy organizacji, jakie mogą wchodzić w skład tych trzech grup są wymienione poniżej.

Lista kontrolna osób konsultowanych przy określaniu zakresu

1. Organy ochrony środowiska

- władze regionalne i lokalne
- władze odpowiedzialne za kontrolę zanieczyszczeń, łącznie z zanieczyszczeniem wody, odpadami, zanieczyszczeniem gleby, hałasem i zanieczyszczeniem powietrza
- władze odpowiedzialne za ochronę środowiska, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu
- władze odpowiedzialne za zdrowie i bezpieczeństwo
- władze odpowiedzialne za kontrolę zagospodarowania terenu, planowanie przestrzenne i podział na strefy
- władze w sąsiednich krajach, w przypadku pojawienia się wpływów transgranicznych

2. Inne zainteresowane strony

- lokalne, krajowe i międzynarodowe grupy reprezentujące interesy ekologiczne i społeczne
- sektorowe resorty rządowe odpowiedzialne za rolnictwo, energię, leśnictwo, rybołówstwo itp., których interesy mogą zostać naruszone
- międzynarodowe i transgraniczne agencje, których interesy mogą zostać naruszone, np. transgraniczne komisje rzeczne
- lokalne zrzeszenia pracodawców i biznesu, takie jak Izby Handlowe, towarzystwa handlowe, itp.
- organizacje skupiające pracowników, takie jak związki zawodowe
- grupy reprezentujące użytkowników środowiska, np. rolników, rybaków, pieszych, wędkarzy, turystów, lokalne grupy przyrodnicze
- instytuty badawcze, uniwersytety i inne specjalistyczne ośrodki
- ogół społeczeństwa

3. Ogół społeczeństwa

- właściciele nieruchomości i najemcy
 - członkowie lokalnej i szerszej społeczności
 - wybrani przedstawiciele i osoby publiczne, takie jak przywódcy religijni lub nauczyciele;
 - lokalne grupy społeczne, grupy mieszkańców, itp.
-

LISTA KONTROLNA DO OKREŚLANIA ZAKRESU

Zalecenia

Niniejsza lista kontrolna ma pomóc przeprowadzającym scoping w ustaleniu możliwych znaczących wpływów na środowisko wywieranych przez proponowane projekty. Powinna być stosowana w połączeniu z Listą Kontrolną Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko. Dotyczy dwóch etapów:

- Po pierwsze, ustalenia potencjalnych wpływów wywieranych przez projekty;
- Po drugie, wybrania tych, które mogą być znaczące, a zatem wymagają najwyższej uwagi przy ocenie.

Przydatnym sposobem określania potencjalnych wpływów wywieranych przez projekt jest identyfikacja wszystkich czynności lub źródeł wpływu, które mogą powstać w wyniku budowy, użytkowania lub likwidacji projektu i rozważenie ich razem z właściwościami otoczenia projektu, które mogłyby zostać dotknięte wpływem, aby ustalić, gdzie mogą zaistnieć interakcje między nimi. Dwie części Listy Kontrolnej do Określania Zakresu zostały opracowane po to, aby pomóc w tym procesie.

Należy zacząć od listy kontrolnej pytań przedstawionych poniżej i uzupełnić kolumnę 2 odpowiedziami:

- tak – jeżeli dane działanie może się pojawić podczas wdrażania projektu;
- nie – jeżeli dane działanie nie powinno się pojawić;
- ? – jeżeli na tym etapie nie jest pewne, czy dane działanie pojawi się czy nie.

W przypadku każdego działania, przy którym odpowiedź w kolumnie 2 to „Tak” lub „?”, należy odwołać się do części drugiej Listy Kontrolnej do Określania Zakresu, gdzie wymienione są właściwości otoczenia projektu, które mogłyby zostać dotknięte wpływem i określić te, które mogłyby zostać dotknięte przez dane działanie. Aby zakończyć ten etap, niezbędne będą informacje na temat otaczającego środowiska. W kolumnie 3 należy zanotować właściwości otoczenia projektu, które mogłyby zostać dotknięte wpływem projektu, a także charakter potencjalnych skutków.

Na koniec, w celu uzupełnienia kolumny 4, gdzie zostaną określone te wpływy, które mogą być znaczące dla środowiska, należy skorzystać z Listy Kontrolnej Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko. Pytania są opracowane w ten sposób, aby odpowiedź „tak” wskazywała na znaczący wpływ. Często trudno jest zdecydować, co ma, a co nie ma znaczenia, ale przydatnym, prostym testem będzie zapytanie, czy dany wpływ jest wystarczająco ważny, aby brać go pod uwagę i czy ma wpływ na wydanie decyzji o zezwoleniu na inwestycję. W kolumnie 4 należy zawrzeć możliwie dużo informacji na temat poziomu znaczenia, z uwagi na to, że będą one stanowić wskazówkę do planowania badań ekologicznych.

Poniżej podano kilka przykładów ilustrujących, w jaki sposób należy korzystać z listy kontrolnej.

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
1. Czy projekt będzie obejmował jakiekolwiek działania podczas budowy, użytkowania lub likwidacji, które mogą spowodować zmiany w okolicy, wskutek charakteru, skali, formy lub celu nowego przekształcenia?				
1.6	Rozbiórka?	Tak	Będzie wymagana rozbiórka 2 historycznych budynków	Tak – budynki znajdują się na narodowej liście obiektów chronionych
1.11	Pogłębianie dna?	Tak	Będzie wymagane pogłębianie dna kanału, aby utworzyć nowe nabrzeże	Nie – kanał jest regularnie pogłębiany, niezależnie od projektu
2. Czy projekt będzie korzystał z jakichkolwiek zasobów naturalnych, szczególnie zasobów, które nie są odnawialne i ich zapasy są niewielkie?				
2.4	Kruszywa?	Tak	Stworzenie platformy rozwoju będzie wymagać użycia dużej ilości importowanych materiałów – gleby i kruszywa. Wpływ pośredni na terenach wydobywczych, które znajdują się na obszarze niezagospodarowanym	Tak – ważna zmiana w środowisku na terenach wydobywczych. Wpływ na dużą liczbę okolicznych mieszkańców. Obciążą głównie zapasy lokalne

3. Czy dany projekt będzie obejmował użycie, przechowywanie, transport, przeładunek lub produkcję substancji lub materiałów, które mogą być szkodliwe dla zdrowia, środowiska, bądź powodować obawy odnośnie faktycznych lub odczuwalnych zagrożeń dla zdrowia?				
3.4	Czy szczególnie wrażliwe grupy ludzi mogą być dotknięte wpływem projektu, np. pacjenci szpitala, osoby starsze?	Tak	Lokalizacja projektu sąsiaduje ze szpitalem rejonowym oraz ośrodkiem opieki długoterminowej. Możliwość dużego hałasu i innych zakłóceń spokoju podczas budowy	Tak – Otoczenie szpitala może stać się dużo bardziej hałaśliwe przez okres jednego roku trwania budowy.
4. Czy podczas budowy, użytkowania lub likwidacji projektu będą powstawały odpady stałe?				
4.2	Odpady komunalne (odpady gospodarcze i/lub handlowe)?	Tak	Nowa populacja będzie generować odpady gospodarcze i inne	Nie – istnieje dostateczny potencjał lokalnej gospodarki odpadami
5. Czy w wyniku projektu nastąpi uwolnienie do powietrza zanieczyszczeń lub jakichkolwiek niebezpiecznych, toksycznych lub trujących substancji?				
5.5	Pył lub nieprzyjemne zapachy pochodzące z przeładunku materiałów, łącznie z materiałami budowlanymi, ściekami i odpadami?	Tak	Roboty ziemne podczas budowy mogą generować pył w suchym klimacie, co może wpłynąć na sąsiednie siedliska i okolicznych mieszkańców	Tak – Siedlisko jest objęte międzynarodową ochroną i narażone na gromadzenie się pyłu. Stan pacjentów szpitala mógłby ulec pogorszeniu w wyniku narażenia na pył
6. Czy projekt będzie powodował powstawanie hałasu i wibracji bądź uwolnienie światła, energii cieplnej lub promieniowania elektromagnetycznego?				
6.5	Wskutek ruchu podczas budowy lub obsługi?	Tak	Duże natężenie ruchu wskutek importu materiałów w trakcie budowy, dotyczące okolicznych mieszkańców i szpital	Tak – poziomy hałasu są już podwyższone przez ruch uliczny i przemysł
7. Czy projekt będzie powodował ryzyko skażenia gruntu lub wody wskutek uwolnienia zanieczyszczeń do gruntu lub do kanałów ściekowych, wód powierzchniowych, wód gruntowych, wód przybrzeżnych lub do morza?				
7.2	Wskutek wylania ścieków lub innych zanieczyszczeń ściekowych (oczyszczonych lub nie	Tak	Wzrost poziomu przepływu ścieków komunalnych od nowych mieszkańców	Być może – zależy to od zapotrzebowania na nowe oczyszczalnie

	oczyszczonych) do wody lub gruntu?			
8. Czy istnieje ryzyko wypadków podczas budowy lub użytkowania projektu, które mogłyby wpłynąć na zdrowie ludzkie lub środowisko?				
8.4	Czy projekt może być zagrożony katastrofami naturalnymi powodującymi zniszczenia środowiska (np. powodziami, trzęsieniem ziemi, osuwiskiem, itp.)?	Tak	Realizacja projektu nastąpi na obszarze zalewowym	Tak – ostrzeżenia przed rozbudową na obszarach podatnych na zalewanie, zgodnie z polityką rządową
9 Czy projekt spowoduje zmiany społeczne?				
9.1	Zmiany w wielkości, wieku i strukturze populacji lub grup społecznych, itp.?	Tak	Nowa populacja w liczbie 10.000 powiększy wielkość zaludnienia na najbliższym obszarze z 5.000 do 15.000 i zmieni charakter środowiska z wiejskiego na miejski. Wpłynie na istniejącą społeczność, tożsamość kulturową i warunki ekonomiczne. Wprowadzi zróżnicowane warunki mieszkaniowe	Tak – społeczność lokalna jest niewielka i ma dobrze ustaloną pozycję z ważnymi instytucjami społecznymi i tożsamością lokalną

Przy korzystaniu z przedstawionej Listy Kontrolnej do Określania Zakresu należy pamiętać, że **skutki wtórne i skutki wyższego rzędu** mogą pojawić się w rezultacie pierwotnej interakcji pomiędzy działaniem w ramach projektu a otoczeniem projektu. I tak, przykładowo, zmiana w odprowadzaniu wody z terenu może wpłynąć na hydrologię szlaku wodnego, następnie może to wpłynąć na jakość wody i ekologię szlaku wodnego, a to z kolei może mieć wpływ na rybołówstwo i inne możliwości wykorzystania wody. W przypadku, gdy pierwotny skutek zostanie zidentyfikowany, użytkownik powinien zawsze zastanowić się, czy skutki wtórne i dalszy wpływ na inne aspekty środowiska mogą się pojawić w konsekwencji.

Użytkownicy powinni również pamiętać o tym, że skutki mogą występować nie **tylko w sposób trwały i przez długi okres**, ale również **tymczasowo**, na przykład tylko podczas budowy, oddawania do użytku lub likwidacji lub tylko podczas pewnych faz obsługi projektu, lub też mogą występować wyłącznie z przerwami, na przykład podczas pewnych okresów działania lub pór w roku lub **w konsekwencji nietypowych zdarzeń** wpływających na projekt (wypadki, niezwykle warunki pogodowe, trzęsienia ziemi, itp.).

Zgodnie z wymogiem Dyrektywy OOS powinny również zostać rozważone skutki, które mogą wynikać **pośrednio** z projektu, na przykład w wyniku innej realizacji, która ma miejsce w konsekwencji projektu, np. zapewnienia dostępu, dostawy energii i wody, oczyszczania ścieków lub usuwania odpadów, bądź też zapewnienia mieszkań lub pracy dla osób sprowadzonych na dany obszar w wyniku projektu. Dyrektywa wymaga również rozważenia **skumulowanych skutków**, które mogą pojawić się w wyniku połączenia skutków projektu z wpływami wywieranymi przez inne istniejące lub planowane przekształcenia na sąsiednim obszarze. Dalsze wytyczne można uzyskać od Komisji w Wytycznych dotyczących oceny pośrednich i skumulowanych oddziaływań oraz interakcji między wpływami. Dokument ten można obejrzeć na

<http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-studies-and-reports/guidel.pdf>.

Wygodnym sposobem podejścia do niniejszej listy kontrolnej jest wizualizacja jej dwóch części jako pionowej i poziomej osi wirtualnej matrycy. Listy te są zbyt długie, aby można je było faktycznie przedstawić w formie rzeczywistej matrycy, a nawet gdyby mogły stanowić poszczególne komórki w matrycy, byłyby zbyt małe, by pomieścić użyteczne informacje na temat charakteru lub znaczenia skutków, jednak koncepcja ta jest przydatna, gdy myślimy o określaniu zakresu.

Dalsze zalecenia dotyczące korzystania z drugiej części listy kontrolnej zostały podane na początku Listy Kontrolnej Kryteriów Oceniania Znaczenia Wpływu na Środowisko.

CZĘŚĆ 1 LISTY KONTROLNEJ DO OKREŚLANIA ZAKRESU: PYTANIA O CECHY PROJEKTU

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte i w jaki sposób?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
1. Czy budowa, użytkowanie lub likwidacja projektu będzie obejmować działania, które mogą spowodować fizyczne zmiany w okolicy (zmiany w topografii, zagospodarowaniu terenu, akwenach, itp.)?				
1.1	Stała lub tymczasowa zmiana w zagospodarowaniu terenu, pokryciu terenu lub topografii, w tym wzrost poziomu intensywności użytkowania terenu?			
1.2	Oczyszczenie istniejącego terenu, usunięcie roślinności i budynków?			
1.3	Stworzenie nowych form zagospodarowania terenu?			
1.4	Badania przed budową, np. odwierty, badanie gruntu?			
1.5	Prace budowlane?			
1.6	Rozbiórka?			
1.7	Tymczasowe tereny wykorzystywane do prac budowlanych lub zakwaterowania robotników budowlanych?			
1.8	Nadziemne budynki, budowle lub roboty ziemne, łącznie z konstrukcjami liniowymi, wykopem i nasypem lub			

	wykopaliskami?			
1.9	Prace podziemne, łącznie z górnictwem lub przekopywaniem tuneli?			
1.10	Prace melioracyjne?			
1.11	Pogłębianie dna?			
1.12	Konstrukcje nadbrzeżne, np. falochrony, pirsy?			
1.13	Konstrukcje oddalone od brzegu?			
1.14	Procesy związane z produkcją i wytwarzaniem?			
1.15	Obiekty do przechowywania towarów lub materiałów?			
1.16	Obiekty do przetwarzania lub unieszkodliwiania stałych odpadów lub ścieków?			

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte i w jaki sposób?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
1.17	Obiekty do długoterminowego zakwaterowania pracowników operacyjnych?			
1.18	Nowy procent ruchu drogowego, kolejowego lub morskiego podczas budowy lub użytkowania?			
1.19	Nowa drogowa, kolejowa, powietrzna, wodna lub inna infrastruktura transportowa, w tym nowe lub zmienione trasy i stacje, porty, lotniska, itp.?			
1.20	Zamknięcie lub zmiana kierunku istniejących tras lub infrastruktury transportowej, prowadzące do zmian w ruchu komunikacyjnym?			
1.21	Nowe lub zmienione linie transmisyjne lub rurociągi?			
1.22	Zatrzymanie, budowa zapory, budowa przepustu wodnego, ponowne ustalenie lub inne zmiany w hydrologii strumieni lub koryt wodonośnych?			
1.23	Skrzyżowanie strumieni?			
1.24	Zanik lub transfery wody z wód gruntowych lub powierzchniowych?			
1.25	Zmiany w akwenach lub powierzchni gruntu wpływające na wysychanie lub odpływ			

	wody?			
1.26	Transport personelu lub materiałów do budowy, użytkowania lub likwidacji?			
1.27	Długotrwały demontaż , likwidacja lub remont?			
1.28	Prace podczas likwidacji, które mogą wywierać wpływ na środowisko?			
1.29	Napływ ludzi na dany teren –tymczasowo bądź na stałe?			
1.30	Wprowadzenie obcych gatunków?			
1.31	Utrata rodzimych gatunków lub bioróżnorodności ?			
1.32	Jakiegokolwiek inne działania?			
2. Czy do budowy lub użytkowania projektu będą wykorzystywane zasoby naturalne, takie jak ziemia, woda, materiały lub energia, szczególnie wszelkie zasoby, które nie są odnawialne lub ich zapasy są niewielkie?				
2.1	Ziemia, szczególnie tereny niezabudowane lub rolnicze?			
2.2	Woda?			

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte i w jaki sposób?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
2.3	Minerały?			
2.4	Kruszywo?			
2.5	Lasy i drewno?			
2.6	Energia, w tym elektryczność i paliwa?			
2.7	Jakiegokolwiek inne zasoby?			
3. Czy dany projekt będzie obejmował użycie, przechowywanie, transport, przeładunek lub produkcję substancji lub materiałów, które mogą być szkodliwe dla zdrowia, środowiska, bądź powodować obawy odnośnie faktycznych lub odczuwalnych zagrożeń dla zdrowia?				
3.1	Czy dany projekt będzie obejmował użycie substancji lub materiałów, które są toksyczne lub szkodliwe dla zdrowia bądź środowiska (flory, fauny, zasobów wody)?			
3.2	Czy dany projekt będzie powodował zmiany w występowaniu chorób lub wpływał na wektory chorobowe (np. choroby przenoszone przez insekty lub wodę)?			
3.3	Czy dany projekt będzie wpływał na dobrobyt ludzi, np. poprzez zmianę warunków życiowych?			
3.4	Czy szczególnie wrażliwe grupy ludzi mogą być dotknięte wpływem projektu, np. pacjenci szpitala, osoby			

	starsze?			
3.5	Jakiegolwiek inne przyczyny?			
4. Czy podczas budowy, użytkowania lub likwidacji projektu będą powstawały odpady stałe?				
4.1	Zniszczona, wydobyta ziemia lub odpady z kopalniane?			
4.2	Odpady komunalne (odpady gospodarcze i/lub handlowe)?			
4.3	Odpady niebezpieczne lub toksyczne (łącznie z odpadami radioaktywnymi)?			
4.4	Inne odpady z procesów przemysłowych?			
4.5	Nadwyżki produktów?			
4.6	Szlam ściekowy lub inny szlam pochodzący z oczyszczania ścieków?			
4.7	Odpady budowlane i pozostałe po rozbiórce?			

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte i w jaki sposób?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
4.8	Zbyteczne maszyny lub sprzęt?			
4.9	Skażona gleba lub inny materiał?			
4.10	Odpady rolnicze?			
4.11	Jakiegolwiek inne odpady stałe?			
5. Czy w wyniku projektu nastąpi uwolnienie do powietrza zanieczyszczeń lub jakichkolwiek niebezpiecznych, toksycznych lub trujących substancji?				
5.1	Emisje powstałe w wyniku spalania paliw kopalnych ze źródeł stacjonarnych i mobilnych?			
5.2	Emisje powstałe w wyniku procesów produkcyjnych?			
5.3	Emisje powstałe w wyniku użytkowania materiałów, w tym przechowywania lub transportu?			
5.4	Emisje powstałe w wyniku czynności budowlanych, w tym pochodzące z instalacji i sprzętu?			
5.5	Pył lub nieprzyjemne zapachy powstające w wyniku użytkowania materiałów, w tym materiałów budowlanych, ścieków i odpadów?			
5.6	Emisje powstałe w			

	wyniku spalania odpadów?			
5.7	Emisje powstałe w wyniku spalania odpadów na powietrzu (np. materiału z wyřębu, gruzu budowlanego)?			
5.8	Emisje z jakichkolwiek innych źródeł?			
6. Czy projekt będzie powodował powstawanie hałasu i wibracji bądź uwolnienie światła, energii cieplnej lub promieniowania elektromagnetycznego?				
6.1	W wyniku pracy sprzętu, np. silników, urządzeń wentylacyjnych, rozdrabniarek?			
6.2	W wyniku procesów przemysłowych lub podobnych?			
6.3	W wyniku budowy lub rozbiórki?			
6.4	W wyniku wysadzania lub układania w stosy?			
6.5	Wskutek ruchu podczas budowy lub użytkowania?			

Lp.	Pytania, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu	Tak/ Nie/ ?	Które właściwości otoczenia projektu mogłyby zostać dotknięte i w jaki sposób?	Czy dany skutek może być znaczący? Dlaczego?
6.6	Z systemów oświetlenia lub chłodzenia?			
6.7	Ze źródeł promieniowania elektromagnetycznego (należy rozważyć wpływ wywierany na sąsiedni, podatny sprzęt, a także na ludzi)?			
6.8	Z jakichkolwiek innych źródeł?			
7. Czy projekt będzie powodował ryzyko skażenia gruntu lub wody wskutek uwolnienia zanieczyszczeń do gruntu lub do kanałów ściekowych, wód powierzchniowych, wód gruntowych, wód przybrzeżnych lub do morza?				
7.1	Pochodzących z przeładunku, przechowywania, użycia lub rozlania niebezpiecznych lub toksycznych materiałów?			
7.2	Wskutek wylania ścieków lub innych zanieczyszczeń ściekowych (oczyszczonych lub nie oczyszczonych) do wody lub gruntu?			
7.3	Poprzez zaleganie zanieczyszczeń wypuszczanych do powietrza, gruntu lub wody?			
7.4	Z jakichkolwiek innych źródeł?			
7.5	Czy istnieje ryzyko długoterminowego gromadzenia zanieczyszczeń w środowisku z tych źródeł?			

8. Czy istnieje ryzyko wypadków podczas budowy lub użytkowania projektu, które mogłyby wpłynąć na zdrowie ludzkie lub środowisko?				
8.1	W wyniku wybuchów, rozlania, pożarów, itp. wskutek przechowywania, przeładunku, użycia lub produkcji substancji niebezpiecznych lub toksycznych ?			
8.2	W wyniku zdarzeń następujących poza granicami prawidłowej ochrony środowiska, np. awarii systemów kontroli zanieczyszczeń?			
8.3	Z jakichkolwiek innych przyczyn?			
8.4	Czy projekt może być zagrożony katastrofami naturalnymi powodującymi zniszczenia środowiska (np. powodziami, trzęsieniem ziemi, osuwiskiem, itp.)?			
9 Czy projekt spowoduje zmiany społeczne, dotyczące np. demografii, tradycyjnych stylów życia, zatrudnienia?				
9.1	Zmiany w wielkości, wieku i strukturze populacji lub grup społecznych, itp.?			
9.2	Przez przesiedlenie ludzi lub zniszczenie domów bądź społeczności lub obiektów społecznych, np. szkół, szpitali, obiektów użyteczności publicznej?			
9.3	Poprzez przybycie nowych mieszkańców lub tworzenie nowych społeczności?			
9.4	Poprzez zwiększenie zapotrzebowania na lokalne obiekty lub usługi, np. mieszkania, edukację, opiekę			

	zdrowotną?			
9.5	Poprzez stworzenie miejsc pracy podczas budowy lub użytkowania bądź spowodowanie utraty miejsc pracy ze skutkami wpływającymi na bezrobocie i gospodarkę?			
9.6	Jakiegolwiek inne przyczyny?			
Pytanie – Czy istnieją jakiegolwiek inne czynniki, które należy rozważyć, takie jak rozwój będący konsekwencją realizacji projektu, które mogą spowodować skutki dla środowiska lub możliwość skumulowanych wpływów razem z innymi istniejącymi lub planowanymi działaniami w danej okolicy?				
10.1	Czy projekt spowoduje konieczność rozwoju będącego konsekwencją jego realizacji, który mógłby mieć znaczący wpływ na środowisko, np. zwiększone budownictwo mieszkaniowe, nowe drogi, nowe wspomagające gałęzie przemysłu lub usługi komunalne, itp.?			
10.2	Czy projekt doprowadzi do rozwoju wspomagających obiektów, rozbudowy działów pomocniczych lub rozwoju stymulowanego przez projekt, co mogłoby mieć wpływ na środowisko, np.: • infrastruktura pomocnicza (drogi, dostawa energii, oczyszczanie odpadów lub ścieków, itp.) • rozwój budownictwa mieszkaniowego • przemysł wydobywczy • przemysł dostawczy • inne?			

10.3	Czy projekt będzie prowadził do rekultywacji terenu po realizacji projektu, która mogłaby mieć wpływ na środowisko?			
10.4	Czy projekt stworzy precedens dla późniejszych realizacji projektów?			
10.5	Czy projekt będzie wywierał skumulowany wpływ, z powodu bliskości innych istniejących lub planowanych projektów o podobnych skutkach?			

CZĘŚĆ 2 LISTY KONTROLNEJ OKREŚLANIA ZAKRESU: WŁAŚCIWOŚCI OTOCZENIA PROJEKTU

Dla każdej cechy projektu określonej w części 1 należy rozważyć, czy którykolwiek z następujących elementów środowiska może być dotknięty wpływem.

Pytanie – Czy poniższe cechy lokalnego środowiska w miejscu lokalizacji projektu lub w okolicy mogą być dotknięte skutkami projektu?

- Obszary chronione międzynarodowymi, krajowymi lub lokalnymi aktami prawnymi z powodu ich wartości ekologicznej, krajobrazowej, kulturowej lub innej, które mogą być dotknięte skutkami projektu?
- Inne obszary, które są istotne lub wrażliwe z przyczyn ekologicznych, np.
 - tereny podmokłe,
 - szlaki wodne lub inne akweny,
 - strefa nadbrzeżna,
 - góry,
 - lasy lub obszary leśne
- Obszary wykorzystywane przez chronione, ważne lub wrażliwe gatunki fauny lub flory, np. do lęgu, gniazdowania, karmienia, odpoczynku, zimowania, migracji, które mogą być dotknięte skutkami projektu?
- Wody śródlądowe, przybrzeżne, morskie lub podziemne?
- Obszary lub cechy cennego krajobrazu lub o dużej malowniczości?
- Szlaki lub obiekty wykorzystywane przez społeczność w celach rekreacyjnych i lub innych?
- Szlaki transportowe, które są podatne na zatory lub powodują problemy ekologiczne?
- Obszary lub cechy o znaczeniu historycznym lub kulturowym?

Pytanie – Czy projekt znajduje się w okolicy, w której może być dobrze widoczny dla wielu osób?

Pytanie – Czy projekt znajduje się na obszarze wcześniej niezabudowanym, gdzie nastąpi utrata gruntów niezagospodarowanych?

Pytanie – Czy na terenie projektu lub w jego okolicy funkcjonują istniejące formy zagospodarowania terenu, które mogą być dotknięte skutkami projektu? Na przykład:

- domy, ogrody, inna własność prywatna,
- przemysł,
- handel,
- rekreacja,
- otwarte tereny publiczne,
- obiekty użyteczności publicznej,
- rolnictwo,
- leśnictwo,
- turystyka,
- kopalnie lub kamieniołomy

Pytanie – Czy istnieją jakiekolwiek plany dotyczącego przyszłego zagospodarowania terenu w miejscu lokalizacji projektu lub w okolicy, które mogą być dotknięte skutkami projektu?

Pytanie – Czy na terenie projektu lub w jego okolicy znajdują się jakiekolwiek obszary gęsto zaludnione lub zabudowane, które mogą być dotknięte skutkami projektu?

Pytanie – Czy na terenie projektu lub w jego okolicy znajdują się jakiekolwiek obszary zajęte przez obiekty o dużej wrażliwości, które mogą być dotknięte skutkami projektu?

- szpitale,

• szkoły, • miejsca kultu, • obiekty użyteczności publicznej
Pytanie – Czy na terenie projektu lub w jego okolicy znajdują się jakiekolwiek obszary obejmujące ważne, wysokojakościowe lub rzadkie zasoby, które mogą być dotknięte skutkami projektu? Na przykład: • zasoby wód gruntowych, • wody powierzchniowe, • leśnictwo, • rolnictwo, • rybołówstwo, • turystyka, • minerały.
Pytanie – Czy na terenie projektu lub w jego okolicy znajdują się jakiekolwiek obszary już podatne na zanieczyszczenie lub szkody ekologiczne, np. obszary, gdzie istniejące prawne standardy ekologiczne zostały przekroczone, które mogą być dotknięte skutkami projektu?
Pytanie – Czy lokalizacja projektu jest narażona na trzęsienia ziemi, zapadanie, osuwiska, erozję, powodzie lub ekstremalne warunki klimatyczne, np. inwersje temperatury, mgły, ostre wiatry, które mogłyby sprawić, że projekt stwarzałby problemy ekologiczne?
Pytanie – Czy projekt może wpłynąć na fizyczne warunki jakichkolwiek podłoży ekologicznych? • środowisko atmosferyczne, łącznie z mikroklimatem oraz warunkami klimatycznymi w skali lokalnej i szerszej? • woda, np. ilość, przepływy lub poziomy rzek, jezior, wód gruntowych. Ujścia rzek, wody przybrzeżne lub morze? • gleby - np. ilość, głębokość, wilgotność, stabilność lub erozyjność gleb? • warunki geologiczne i gruntowe?
Pytanie – Czy emisje pochodzące z projektu mogą wpłynąć na jakość jakichkolwiek mediów ekologicznych? • jakość lokalnego powietrza? • jakość globalnego powietrza, łącznie ze zmianami klimatycznymi i zmniejszeniem powłoki ozonowej • jakość wody – rzek, jezior, wód gruntowych, ujść rzek, wód przybrzeżnych lub morza? • status odżywczy i eutrofizacja wód? • zakwaszenie gleb lub wód? • gleby? • hałas? • temperatura, lekkie lub elektromagnetyczne promieniowanie, w tym zakłócenia elektryczne? • wydajność systemów naturalnych lub rolnych?
Pytanie – Czy projekt może wpłynąć na dostępność lub niedostatek jakichkolwiek zasobów, w skali lokalnej lub globalnej? • paliwa kopalne? • woda? • minerały i kruszywo? • drewno? • inne zasoby nieodnawialne? • wydajność infrastruktury w okolicy - wody, kanalizacji, generowania i przesyłu energii,

telekomunikacji, usuwania odpadów, dróg, kolei?

Pytanie – Czy projekt może wpłynąć na zdrowie lub dobro jednostkowe bądź społeczne?

- jakość lub toksyczność powietrza, wody, artykułów spożywczych lub innych produktów konsumowanych przez ludzi?
- zachorowalność lub umieralność jednostek, społeczności lub populacji wskutek narażenia na zanieczyszczenia?
- pojawienie się lub rozpowszechnienie wektorów chorobowych, łącznie z insektami?
- podatność jednostek, społeczności lub populacji na choroby?
- poczucie osobistego bezpieczeństwa jednostek?
- spójność i tożsamość społeczności?
- tożsamość kulturową i związki kulturowe?
- prawa mniejszości?
- warunki mieszkaniowe?
- zatrudnienie i jakość zatrudnienia?
- warunki ekonomiczne?
- instytucje społeczne?

LISTA KONTROLNA KRYTERIÓW OCENIANIA ZNACZENIA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO

Zalecenia dotyczące Określania Zakresu

Niniejsza lista kontrolna została opracowana, aby pomóc użytkownikom w zdecydowaniu, czy dany skutek może być znaczący, czy nie i powinna być stosowana w połączeniu z Listą Kontrolną do Określania Zakresu.

Listą Kontrolną do Określania Zakresu zawiera listę pytań mających pomóc w określeniu, gdzie istnieje możliwość interakcji pomiędzy projektem a jego otoczeniem. Niniejsza lista kontrolna została opracowana, aby pomóc w zdecydowaniu, czy owe interakcje - skutki – mogą być znaczące.

Osoby odpowiedzialne za określenie zakresu ROŚ często napotykają trudności w zdefiniowaniu tego, co jest „znaczące”. Przydatnym, prostym testem będzie zapytanie, czy dany skutek jest wystarczająco ważny, aby brać go pod uwagę i czy ma wpływ na wydanie decyzji o zezwoleniu na inwestycję. We wczesnych fazach projektu dostępnych może być zbyt mało informacji, na których można oprzeć decyzję, ale poniższa lista pytań może okazać się pomocna.

Pytania, jakie należy zadać są takie same, jak w przypadku Screeningu, ale w fazie Scopingu bardziej ważne jest zapewnienie możliwie jak najwięcej informacji na temat tego, dlaczego dany skutek jest uważany za potencjalnie znaczący, niż prosta odpowiedź „tak/nie”.

Pytania, które należy wziąć pod uwagę

1. Czy nastąpi duża zmiana w warunkach środowiskowych?
2. Czy nowe cechy będą poza skalą w stosunku do istniejącego środowiska?
3. Czy dany skutek będzie niezwykły na danym terenie lub szczególnie złożony?
4. Czy dany skutek będzie rozciągać się na większy obszar?
5. Czy będzie istniała możliwość oddziaływania transgranicznego?
6. Czy wiele osób zostanie dotkniętych wpływem?
7. Czy wiele receptorów innego rodzaju zostanie dotkniętych wpływem (fauna i flora, przedsiębiorstwa, obiekty)?
8. Czy zostaną dotknięte cenne lub rzadkie właściwości lub zasoby?
9. Czy istnieje ryzyko naruszenia norm środowiskowych?
10. Czy istnieje ryzyko wywarcia wpływu na tereny, obszary i właściwości chronione?
11. Czy istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia danego skutku?
12. Czy dany skutek będzie utrzymywał się przez długi czas?
13. Czy dany skutek będzie raczej stały, niż tymczasowy?
14. Czy dany wpływ będzie raczej ciągły, niż sporadyczny?
15. Jeżeli będzie on sporadyczny, czy będzie występować raczej często, niż rzadko?
16. Czy dany wpływ będzie nieodwracalny?
17. Czy trudno będzie uniknąć danego skutku, zmniejszyć go, naprawić lub zrekompensować?

LISTA KONTROLNA ALTERNATYW I DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH

Jednym z celów przeprowadzania scopingu jest zidentyfikowanie alternatyw i działań łagodzących, które mogą być zastosowane przez projektodawcę i powinny być wzięte pod uwagę w finalizowaniu propozycji projektu.

Poniższa lista kontrolna przedstawia przykłady rodzajów alternatyw i działań łagodzących, które mogą być dostępne i które mogłyby zmniejszyć wpływ wywierany przez projekt na środowisko.

Dyrektywy UE nie wymagają, aby projektodawcy rozpatrywali alternatywy w trakcie przeprowadzania OOS, jednak powszechnie przyjętym elementem dobrej praktyki jest rozważenie, czy istnieją jakieś możliwe alternatywy dla projektu, które powinny być brane pod uwagę. Jeżeli rozważane są jakiekolwiek alternatywy, wówczas – zgodnie z wymogiem Dyrektyw – projektodawcy powinni opisać je w ROŚ i wyjaśnić przyczyny wybrania proponowanego projektu.

Rodzaje alternatyw i działań łagodzących, które należy wziąć pod uwagę

- Działania związane z zarządzaniem popytem na towary i usługi
 - Działania związane z zabezpieczeniem lub zmniejszeniem zużycia zasobów
 - Inne podejścia do zaspokojenia zapotrzebowania
 - Lokalizacje lub trasy
 - Procesy lub technologie
 - Procedury
 - Plany zagospodarowania i układy terenu
 - Plan budowli
 - Rodzaje i źródła materiałów
 - Specyfikacje produktów
 - Harmonogram dotyczący budowy, obsługi i likwidacji, łącznie z wszelkimi fazami projektu
 - Daty rozpoczęcia i zakończenia
 - Rozmiar terenu lub obiektu
 - Poziom produkcji
 - Podział odpowiedzialności za wdrożenie
 - Kontrola zanieczyszczeń
 - Porozumienia dotyczące unieszkodliwiania odpadów, łącznie z recyklingiem, odzyskiwaniem, ponownym wykorzystaniem i ostatecznym usunięciem
 - Porozumienia w sprawie dostępu i trasy dojazdowe i wyjazdowe z terenu
 - Obiekty pomocnicze
 - Metody i systemy zarządzania
 - Obowiązki i procedury dotyczące zarządzania środowiskiem
 - Zatrudnienie i szkolenie personelu
 - Monitorowanie i plany rezerwowe
 - Porozumienia dotyczące likwidacji, rekonstrukcja terenu i użytkowanie po zakończeniu projektu
 - Wariant zerowy lub wykonywanie projektu minimalnego
-

SUPLEMENT A

WYMOGI ODNOŚNIE INFORMACJI NA TEMAT ŚRODOWISKA PRZEDSTAWIONE W ZAŁĄCZNIKU IV DYREKTYWY 97/11/WE

W myśl Artykułu 5(1) Dyrektywy 97/11/EC projektodawca powinien dostarczyć kompetentnemu organowi informację przedstawioną poniżej na tyle, na ile taka informacja dotyczy danego etapu procedury wydawania zezwolenia oraz określonych właściwości projektu i cech środowiska, jakie mogą być dotknięte wpływem i projektodawca może być poproszony o sporządzenie informacji z uwzględnieniem między innymi aktualnej wiedzy i metod oceny.

Wymogi odnośnie informacji na temat środowiska dla OOS

1. Opis projektu, obejmujący w szczególności:

- opis cech fizycznych projektu oraz wymogów dotyczących użytkowania terenu w czasie poszczególnych faz budowy i eksploatacji,
- opis głównych cech procesów produkcyjnych, na przykład – rodzaju i ilości używanych materiałów,
- ocena typu i ilości, spodziewanych pozostałości i emisji (zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby, hałas, wibracje, światło, ciepło, promieniowanie, itp.) wynikających z funkcjonowania proponowanego projektu.

2. Zarys głównych alternatywnych rozwiązań rozpatrzonych przez projektodawcę włącznie ze wskazaniem głównych przyczyn dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe.

3. Opis aspektów środowiska, na które może w znaczący sposób oddziaływać proponowany projekt, obejmujący w szczególności zaludnienie, faunę, florę, glebę, wodę, powietrze, czynniki klimatyczne, dobra materialne, łącznie z dziedzictwem architektonicznym i archeologicznym, krajobrazem oraz wzajemnymi relacjami pomiędzy powyższymi elementami.

4. Opis możliwych znaczących skutków środowiskowych proponowanego projektu, wynikających z:

- istnienia projektu,
 - korzystania z zasobów naturalnych,
 - emisji zanieczyszczeń, tworzenia uciążliwości i unieszkodliwiania odpadów,
- oraz informacja wykonawcy odnośnie do metod zastosowanych w celu oszacowania skutków wywieranych na środowisko,

5. Opis działań przewidywanych w celu zapobiegania, zmniejszania i – tam, gdzie to możliwe – kompensowania znaczących, niekorzystnych skutków dla środowiska.

6. Nietechniczne streszczenie informacji podanych w powyższych częściach.

7. Wskazanie wszelkich trudności (niedostatków technicznych lub braku specjalistycznej wiedzy) napotkanych przez projektodawcę przy sporządzaniu wymaganej informacji.

Komisja Europejska

Wskazówki dotyczące OOS – Określanie Zakresu (Scoping)

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2001 — 35 str. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-894-1335-2